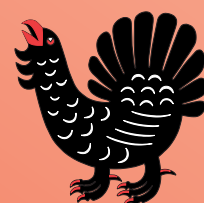

Toiminnan tavoitteet ja taloussuunnitelma 2010 – 2012

sekä

Toimintasuunnitelma ja talousarvio 2010

**TOIMINNAN TAVOITTEET JA
TALOUSSUUNNITELMA 2010–2012**

SEKÄ

**TOIMINTASUUNNITELMA JA
TALOUSARVIO 2010**

Keski-Suomen liitto

JULKAISUTIEDOT

Julkaisija:

Keski-Suomen liitto
Sepänkatu 4, 40100 JYVÄSKYLÄ
puhelin (014) 652 200 tai 020 7560 200

Kotisivu internetissä:

<http://www.keskisuomi.fi>

Yhteydet henkilökuntaan:

Internet: etunimi.sukunimi@keskisuomi.fi

Julkaisu C 127

ISSN 0788-7051

ISBN-13 978-951-594-345-3

ISBN-13 978-951-594-346-0 (sähköinen)

Julkaisun avainsanat:

Aluekehittäminen
Maakuntakaava
Maakuntaohjelma
Maakuntasuunnittelu
Seutus suunnittelu
Taloussuunnitelma
Toimintasuunnitelma
Talousarvio

Painos: 230 kpl

Painopaikka: Kopijyvä Oy

Suunnitelman laadinnan koordinointi: taluspäällikkö Pirjo Ahola

Taitto ja kansi: ATK-valmistelija Juuso Huhtala

Kannen kuvateksti: Valtakunnallisen Laajakaista kaikille -hankkeen tavoitteena on, että vuoden 2015 loppuun mennessä tiedonsiirtonopeus 100 Mbit/s on tarjolla 99 %:lle väestöstä enintään 2 km etäisyydellä vakituisista asunnoista ja yritysten kiinteistä toimipaikoista. Osana valtakunnallista hanketta Keski-Suomeen rakennetaan tulevaisuuden kasvavaan tiedonsiirtoon skaalautuva, Open Access -periaatteen mukainen valokuituteknologialla toteutettu tiedonsiirtoinfrastruktuurin runkoverkko. Kannen kuvassa on kuvitteellinen laajakaistayhteyskartta.

Jyväskylä 2009

SISÄLLYS

TOIMINNAN TAVOITTEET JA TALOUSSUUNNITELMA 2010–2012

Tiivistelmä	4
1. KESKI-SUOMEN LIITTO ON KESKISUOMALAISTEN ASIALLA	5
2. STRATEGINEN SUUNNITTELIJA JA KEHITTÄJÄ	7
3. AKTIIVINEN EDUNVALVOJA.....	9
4. KESKI-SUOMEN LIITON TOIMINTA	11
4.1 Toimiston johtaminen	11
4.2 Henkilöstö	12
4.3 Toiminnan arviointi	13
5. KESKI-SUOMEN LIITON TALOUS 2010–2012	14

TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIO 2010

6. VUODEN 2010 KESKEISET TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT	15
6.1 Luottamushenkilöjohto.....	15
6.2. Suunnitelmat ja ohjelmat	15
6.2.1 Maakuntasuunnitelma ja -ohjelma.....	15
6.2.2 Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma	16
6.2.3 EU-ohjelmat.....	16
6.2.4 Kansalliset kehittämissuunnitelmat ja Keski-Suomen kehittämisrahasto	17
6.3 Alueidenkäyttö.....	18
6.3.1 Maakuntakaavoitus.....	18
6.3.2 Muu alueidenkäytön suunnittelu	19
6.4 Edunvalvonta ja kansainväliset toimet.....	20
6.5 Maakunnan tilan ennakointi ja seuranta	21
6.6 Johto ja hallinto	21
7. TALOUSARVIO 2010	23
7.1 Talousarvioasetelma	23
7.2 Talousarvio vuodeksi 2010	23
7.3 Talousarvion sitovuus.....	24
7.4 Tilivelvollisten luettelo	25
7.5 Poistomenettely.....	25
7.6 Jäsenkuntien maksuosuudet.....	26

Liitteet:

LIITE 1. Maakuntavaltuuston jäsentiedot 2009–2012.....	27
LIITE 2. Tarkastuslautakunnan jäsentiedot 2009–2012.....	30
LIITE 3. Maakuntahallituksen jäsentiedot 2009–2010	31
LIITE 4. Maakunnan yhteistyöryhmän jäsentiedot	32
LIITE 5. Henkilöstö	33
LIITE 6. Keski-Suomen liiton julkaisut vuosilta 2008–2009	35
LIITE 7. Alustava talousarvion käyttösuunnitelma 2010.....	37
LIITE 8. Jäsenkuntien maksuosuudet 2010	38
LIITE 9. Talous- ja toimintasuunnitelman ympäristövaikutusten arviointi	39

TOIMINNAN TAVOITTEET JA TALOUSSUUNNITELMA 2010–2012

Tiivistelmä

Toiminnan tavoitteet ja taloussuunnitelma 2010 – 2012 sekä toimintasuunnitelma ja talousarvio 2010 -julkaisuun on koottu Keski-Suomen liiton tulevien vuosien ja ensi vuoden tehtävät ja resurssit. Toiminta-ajatus on, että **Keski-Suomen liitto on keskisuomalaisten asialla**. Näin se toteuttaa Keski-Suomen visiota ”Tiedolla, taidolla ja yrittäjyydellä tulevaisuutta rakentava elämänlaadun maakunta”.

Keski-Suomen liitolla on kokonaisvastuu maakunnan kehittämisessä, siihen liittyvässä yhteistyössä sekä laajat suunnittelu- ja koordinaatiotehtävät. Annettuja tehtäviä liitto toteuttaa ohjelmatyön, kaavoituksen ja valittujen toimenpiteiden avulla.

Aluekehittäminen perustuu maakuntasuunnitelmaan ja -ohjelmaan sekä maakuntakaavaan. Vuoden 2010 keväällä valmistuvassa maakuntasuunnitelmassa määritellään maakunnan visio eli tavoiteltu kehityskuva, kehittämistavoitteet ja toteuttamisstrategiat. Maakuntaohjelma uudistetaan samanaikaisesti. Maakuntaohjelma perustuu tunnistettuihin vahvuuksiin ja tulevaisuuden haasteisiin sekä tukeutuu käytävissä oleviin rahallisiin voimavaroihin ja yhteistyöhön.

Nykyinen maakuntaohjelma ulottuu vuosille 2007 – 2010. Sen kehittämisalueet ovat 1) elinkeinot, 2) osaminen ja koulutus, 3) hyvinvointi sekä 4) yhdyskuntarakenteet ja vetovoima. Elinkeinojen kärkikluusterit ovat ”Uudistuvat koneet ja laitteet”, ”Bioenergiasta elinvoimaa” ja ”Kehittyvä asuminen”. Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmaa sisältää maakuntabudjetista rahoitettavat kehittämishankkeet sekä Euroopan Unionin rakennerahasto-ohjelmista rahoitettavia hankkeita. Toteuttamissuunnitelman tavoitteet, jotka nousevat maakunnan toimijoiden kanssa käydyissä neuvotteluissa, otetaan huomioon tulevien aluehallintovirastojen (ELY, AVI) strategisissa tulossopimuksissa. Maakuntaan suunnatut kansalliset kehittämisresurssit ja Keski-Suomen kehittämisrahasto tukevat osaltaan tärkeitä kehittämishankkeita.

Aluesuunnittelu toteutuu kaavoituksen kautta. Keski-Suomen maakuntakaava on vahvistettu. 1. vaihe-maakuntakaava (jätteenkäsittelykeskus) on ympäristöministeriössä vahvistettavana. 2. vaihe-maakuntakaavan (pohjavesien suojelu ja kiviainesten käyttö) on tarkoitus valmistua vuonna 2010. 3. vaihe-maakuntakaavan (turvetuotantoalueet ja suoluonto) tavoitteena on valmistua loppuvuodesta 2010. 4. vaihe-maakuntakaavan/Keski-Suomen maakuntakaavan tarkistuksen sisällön määrittäminen ja ohjelmointi suoritetaan Keski-Suomen maakunnan erityistarpeiden ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) pohjalta. Kaavavalmistelu sijoittuu vuosille 2012 – 2014.

Lakisääteisten tehtävien lisäksi liitto toimii aktiivisena **edunvalvojana**. Maakunnan tärkeimmät hankkeet esitellään Keski-Suomen kärkihankkeet -julkaisussa.

Keski-Suomen liitossa työskentelee **40 henkilöä** (1.10.2009) ja 37 henkilötyövuotta (htv). Näistä 26,5 henkilön (26,5 htv) palkkakustannukset rahoitetaan kuntien maksuosuudesta; muiden palkkaus tulee erillisrahoituksesta. Henkilöstö toimii käytännön työssä tiimeinä. Taloudellisesti Keski-Suomen liitto muodostaa yhden tulosityksikön. Kuntien maksuosuudeksi esitetään vuodelle 2010 yhteensä 3,234 miljoonaa euroa, josta siirretään Keski-Suomen kehittämisrahastoon 800 000 euroa.

Keski-Suomen päivää vietetään 18.4.2010 aluehallinnoltaan uudistuneessa maakunnassa ja Wolmar Schildtin 200-vuotissyntymäpäivän merkeissä.

1. KESKI-SUOMEN LIITTO ON KESKISUOMALAISTEN ASIALLA

Katsaus maakunnan kehitykseen

Talouden taantuma koettelee ja keskeinen syy talouden romahdukseen on hiipunut vienti. Kysynnän vähyys yhdessä kohonneiden rahoituskustannusten kanssa laskee investointitarpeita. Epävarmuus voi saada myös kotitaloudet karsimaan kulutusta. Talousasiantuntijat ovat varovaisia arvioissaan taloustaantumasta. Ensimmäisiä merkkejä taantumasta on ilmaantunut, mutta useilla aloilla pahin voi olla vasta edessä.

Väestöllisesti Keski-Suomi on kasvumaakunta. Kasvu perustuu Jyväskylän seudun vuosittaiseen hyvään kehitykseen. Keski-Suomen asukasmäärä on tällä hetkellä noin 272 000. Jyvässeudun ulkopuolella väestö vähenee tasaisesti. Väestöraenne muuttuu jatkossa pysyvästi, kun ns. suuret ikäluokat poistuvat työvoimasta. Poistumapiikki ajoittuu Keski-Suomessa vuosien 2012 – 2014 tienoille. Kyse on sekä määrällisesti että suhteellisesti poikkeuksellisen isosta muutoksesta.

Keski-Suomi haluaa profiloitua vahvana koulutuksen ja osaamisen maakuntana. Koulutustaso on korkea väkirikkaissa ja erityisesti kasvavissa kunnissa, kun taas maakunnan pohjoisosissa on useita kuntia, joissa koulutautuminen on useilla perusasteen varassa ja tutkinnon suorittaneiden osuus yli 15-vuotiaista on kansallisestikin vertailtuna erittäin alhainen. Koulutusjärjestelmä ei nykyisellään reagoi riittävän herkästi työn kysynnän muutokseen ja pitkän aikajänteen arvioihin. Koulutuksen mitoituksessa ja kohdentamisessa tarvitaan monialaista asiantuntevaa vuoropuhelua.

Nykyistä taantumaa edeltäneet vuodet olivat nopean talouskasvun aikaa. Ennen taloustaantumaa Keski-Suomen työpaikkalisäys oli kansallisestikin vertailtuna korkea. Maakunnallisesti huolestuttavaa on, että työpaikkakasvu perustuu lähes yksinomaan Jyväskylän seudun positiiviseen kehityk-

seen. Muilla seuduilla vähenevät erityisesti maa- ja metsätalouden sekä teollisuuden työpaikat.

Hyvä työllisyyskehitys taittui nopeasti syksyllä 2008. Työttömiä työnhakijoita on tällä hetkellä noin 3000 enemmän kuin vastaavana aikana vuosi sitten. Useilla seuduilla on selvitty tähän saakka lomautuksilla. Ryhmälomautusten määrä on pysytellyt yli 4000 henkilön. Lomautukset eivät ole vielä purkautuneet avoimeen työttömyyteen, mutta talvi 2010 näyttää mihin suuntaan ollaan menossa. Lomautuksista 2/3 kohdistuu Jyväskylän seudulla toimiviin yrityksiin. Muutamilla aloilla ja yrityksissä tilauskannassa on odotettavissa elpymisen merkkejä. Tilausten työllisyysvaikutukset tulevat alihankintaverkostoon kuitenkin viiveellä.

Korkea työttömyys on Keski-Suomen pysyväisluonteinen ongelma. Taantumasta aikainen työttömyyden kasvu on ollut pääosin miesten työttömyyden kasvua. Kesäaikainen lähinnä oppilaitosten loma-ajoista johtuva työttömyyden kasvu on taas naisvaltaista, joten tilanne on hieman tasoitunut. Keski-Suomessa on työvoimaresurssija vajaakäytössä ja työvoimapotentiaalia on kaikissa ikäryhmissä. Erityisesti nuorisotyöttömyyden kasvu ja odotettavissa oleva nuorten työllistymisen hidastuminen tulevat olemaan haaste koko maakunnalle ja kuntien taloudelle.

Useilla seuduilla on pysyviä rakenteellisia heikkouksia, sillä ongelmat ovat pysyneet vuosia samoina. Tarve aluekehityksen tasapainottamiselle säilyy samalla kun edistetään orastavien ja menestyvien kasvualueiden kansainvälistä kilpailukykyä. Koulutukseen profiloituneelle maakunnalle on tärkeää, ettei nykyisessä talous- ja työmarkkinatilanteessa kasvateta koulutettujen työttömyyttä ja edistetä työvoiman poismuuttohalua, kun lähitulevaisuudessa on edessä voimakas ikärakenteen muutos ja uusia työpaikkoja avautuu eläköitymisen seurauksena.

Tulevaisuuden haasteista

Maakunnan liitolla on kokonaisvastuu alueensa kehittämistyöstä, siihen liittyvästä yhteistyöstä ja laajat suunnittelu- ja koordinaatiotehtävät. Maakunnan liiton rooli vahvistuu alueiden kehittämislain uudistuksessa. Alueiden kehittämisen suunnittelujärjestelmää ja alueiden kehittämisen roolia selkeytetään. Liiton toimistolle uudistus asettaa toiminnallisia haasteita. Kuntatalouden niukkuudesta johtuen liiton resurssit ovat käytännössä vähenemässä ja tehtävät lisääntymässä.

Maakunnan liitto huolehtii kansalaisten näkemysten huomioimisesta alueen kehittämistyössä. Liitto koordinoi, johtaa ja sovittaa yhteen suunnitteluprosesseja. Laadittavan maakuntaohjelman ja sen toteuttamisohjelman vaikuttavuus kasvaa – tuleehan viranomaisten ottaa huomioon ja edistää sen toteutumista.

Aluehallinnon uudistamishankkeen ehdotuksen mukaan uudet aluehallintovirastot aloittavat toimintansa 1.1.2010. Aluehallintovirasto (AVI) keskittyy lupa-, ja valvonta-asioihin ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) alueen kehittämisasioihin. Liitto tulee toimimaan uusien virastojen kanssa hyvässä yhteistyössä.

Liitto toimii rahoittajana ja kehittämishankkeiden käynnistäjänä sekä hoitaa alueensa edun-

valvontaa. Maakuntahallitus on kokouksessaan 21.4.2009 hyväksynyt Keski-Suomen kärkihankkeet 2010. Sen tärkeimmät hankkeet ovat:

- VT 4 Helsinki – Jyväskylä – Oulu
- perustienpidon rahoitustason nosto
- keskisuurten tiehankkeiden rahoitus
- Äänekoski-Haapajärvi -radan perusparantaminen
- Keiteleen kanavasiltojen alikulkukorkeiden nostaminen
- bioenergian tehokas yhdistetty kuljetusjärjestelmä
- haja-asutusalueiden vesihuoltohankkeet
- Päijänteen luontokeskus
- Keski-Suomen purovesien ja valuma-alueiden kunnostushanke
- Saarijärven reitin vesistön tilan parantaminen
- hyvinvointia edistävät sosiaaliset innovaatiot
- DI-koulutuksen järjestäminen Jyväskylän yliopiston ja Tampereen teknisen yliopiston yhteistyönä
- ilmailun kansainvälinen koulutus- ja kehittämiskeskittymä

Keväällä 2010 vietämme Keski-Suomen päivää uudenlaisessa maakunnassa. Keski-Suomen liitto toivoo kaikilta keskisuomalaisilta aktiivisuutta ja osallistumista maakunnan kehittämiseen ja muihin toimiin maakunnan parhaaksi.

2. STRATEGINEN SUUNNITTELIJA JA KEHITTÄJÄ

Yhteisen kehittämistahdon muodostaja

Maakunnan yhteinen kehittämistähto muodostuu, kun poliittiset päättäjät, paikalliset ja alueelliset toimijat ja kehittäjät, koulutusorganisaatiot sekä elinkeinoelämä toimivat aidosti yhdessä, hyväksyvät yhteisen vision ja siihen tähtäävät strategiat ja konkreettiset toimet. Keski-Suomen liiton tehtävänä on maakunnallisen tavoitekuvan ja strategian luominen.

Maakunnan suunnittelujärjestelmä

Maakunnan visio eli tavoiteltu kehityskuva määritellään **maakuntasuunnitelmassa**, samoin tavoitteet, kriittiset menestystekijät ja toteuttamisstrategiat. Suunnitelma laaditaan valtuustokausittain maankäyttö- ja rakennuslain sekä aluekehityslain perusteella; maakuntavaltuustokäsittely on tarkoitus suorittaa kevään 2010 maakuntavaltuustossa. Maakuntasuunnitelma on maakunnan keskeisin poliittisen ohjauksen väline. Siihen perustuvat pitkän aikavälin alueelliset suunnitelmat, maakuntakaavat sekä keskipitkän aikavälin yksityiskohtaisemmat maakuntaohjelmat ja toteuttamissuunnitelmat.

Alueidenkäytön suunnittelu ja ohjaus, **maakuntakaava ja vaihemaakuntakaavat** ovat laajan, pitkäjänteisen yhteistyön, monipuolisen asiantunteumuksen ja yhteensovittamisen tulosta. Työ vaikuttaa pitkällä aikavälillä (10–30, jopa yli 50 vuotta) maakunnan alue- ja yhdyskuntarakenteeseen ja koskettaa siten jokaista maakunnan asukasta. Työn tulokset näkyvät tulevaisuudessa mm. siinä, millaisia ovat Keski-Suomen liikenneverkostot, miten sijoittuvat teollisuus- ja asumisaluet tai suuret kauppakeskukset, millaisia ovat kaupunkialueet ja taajamat sekä miten säilyy keski-suomalainen luonto ja kulttuuriympäristö.

Toimiva yhdyskuntarakenne ja maakunnan veto-voima perustuvat maakuntatasoiseen kaavoitukseen, jonka tavoitteena on monikeskuksinen ja tasapainoinen aluerakenne. Keski-Suomen liitto kokoaa maakunnan infrastruktuurin kärkihankkeet ja edistää niiden toteutumista. Eri liikennemuodot, logistiikka, tekninen huolto, energia, luonnonvarat sekä ympäristöön ja virkistykseen liittyvät asiat edellyttävät laaja-alaisen yhteistyöverkoston toimia, jotta maakunnan tavoitteleva kehityskuva voi toteutua.

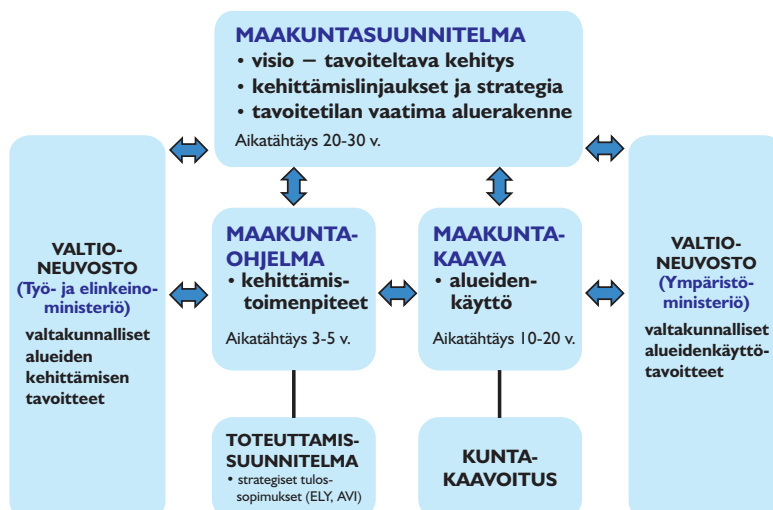
Keski-Suomessa on laadittu maakunnan omiin strategisiin valintoihin perustuva **maakuntaohjelma** vuosille 2007–2010; se uudistetaan keväällä 2010. Maakuntaohjelma perustuu tunnistettuihin vahvuuksiin ja tulevaisuuden haasteisiin sekä tukeutuu käytettävissä oleviin rahallisiin voimavaroihin ja yhteistyöhön.

Nykyisessä Keski-Suomen maakuntaohjelmassa on määritelty kehittämisalueet sekä niistä nousevat, alueen vahvuuksiin perustuvat klusterit. Neljä laajaa kehittämisaluetta ovat 1) elinkeinot, 2) osaaminen ja koulutus, 3) hyvinvointi sekä 4) yhdyskuntarakenne ja vetovoima. Elinkeinojen kärkiklusterit ovat ”Uudistuvat koneet ja laitteet”, ”Bioenergiasta elinvoimaa” ja ”Kehittyvä asuminen”.

Maakuntaohjelmaa toteutetaan tiiviissä yhteistyössä yritysten ja yhteisöjen, kuntien, kehittämissyhtiöiden, koulutusorganisaatioiden ja eri viranomaisten kanssa. Maakunnan menestystä rakennetaan voimavaroja yhdistämällä ja samaan suuntaan toimimalla. Rahoitus kohdistuu ennen muuta valittujen klustereiden kehittämiseen, mutta samalla jatketaan myös muiden alojen kehittämistyötä.

Kansallisten ja Euroopan unionin kehittämissuunnitelmien valmistelu, yhteensovitus ja toteuttami-

MAAKUNNAN SUUNNITTELU

Maakunnan suunnittelujärjestelmä

nen yhteisesti sovitun kehittämisstrategian mukaisesti ovat maakunnan liiton vastuulla. Maakuntaohjelmat ja EU:n ohjelmaperusteiset toimet, joiden perusteella julkinen kehittämisrahoitus suunnataan, ovat maakunnallisen aluekehittämisen perustyökaluja.

Osaamisen ja koulutuksen kehittämisen tavoitteena on tukea toimijoita koulutusjärjestelmän uudistumisessa. Liitto koordinoi maakunnan työelämälähtöistä ennakkointia osaavan työvoiman turvaamiseksi. Tavoitteena on niin ikään vahvistaa koulutuksen ja alan palveluliiketoiminnan kansainvälistä kilpailukykyä. Hyödyntäen tehtyjä kehittämistuloksia, toimenpiteet kohdistuvat yritystoiminnan vahvistamiseen, palvelujen tuoteistamiseen, tuotekehitystä tukevan innovaatioympäristön kehittämiseen ja eri klustereita kehittävän koulutuksen uudistamiseen. Toimialan kansainvälinen kauppa ja yhteistyö suuntautuvat alueille, joilla Keski-Suomella on jo koulutusliiketoiminnan vahvuuksia, potentiaalisia partnereita sekä selkeää kysyntää. Keski-Suomi rakentaa asiantuntijapalveluita uudistavaa koulutuksen osaamis- ja vientikeskittymää.

Hyvinvoinnin kehittämistoimet liittyvät palvelujärjestelmän toimivuuteen sekä kumppanuuksien rakentamiseen julkisen ja yksityisen palvelutuotannon välillä. Merkittävimmät tehtäväkokonaisuudet ovat hyvinvointipalveluiden kehittäminen,

alan liiketoiminnan vahvistaminen sekä osaavan työvoiman saatavuudesta huolehtiminen. Kehittäminen on tiivistä yhteistyötä alan julkisten ja yksityisten terveydenhuollon palveluiden tuottajien, koulutusorganisaatioiden, yhdistysten sekä kehittämissyhtiöiden kanssa.

Keski-Suomen matkailun kehittäminen vetovoimatekijänä perustuu vetovoimaisiin matkailukeskuksiin, kuten Himos, Jyväskylä Paviljonki ja Peurunka, ja niiden keskinäiseen verkostoitumiseen. Matkailukeskuksiin on tehty laajat kehittämiseen tähtäävät yleissuunnitelmat (master plan), joita toteutetaan yhdessä muiden maakunnan kehittäjien ja rahoittajien kanssa.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) toimii eri tahojen laajapohjaisena yhteistyöfoorumina suunnitelmien ja ohjelmien laadinnassa.

Keski-Suomen liitto toimii yhdessä jäsenkuntien kanssa ajankohtaisissa asioissa selvitysten tekijänä ja yhteistoiminnan käynnistäjänä. Selvityksiä ja kehittämistoimia tehdään esimerkiksi työllisyyden nostamiseksi ja työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä yritystoiminnan, koulutuksen, kulttuurin, sosiaali- ja terveyssektorin ja maakunnan tilaa koskevien tietojen tuottamiseksi. Keski-Suomen liitto osallistuu valtioneuvoston käynnistämään kunta- ja palvelurakennemuutostukseen kuntien toiveiden pohjalta.

3. AKTIIVINEN EDUNVALVOJA

Keski-Suomen liitto valvoo maakunnan ja jäsenkuntiensa etuja, kun valtakunnan aluepolitiikassa, lainsäädännössä tai hallinnossa tapahtuu muutoksia tai kun tehdään kuntien talouteen tai valtion investointeihin liittyviä ratkaisuja. Edunvalvonta tarkoittaa käytännössä esimerkiksi lausuntoja ja kannanottoja, neuvotteluja, kokouksia ja muuta yhteydenpitoa useille tahoille.

Edunvalvonnassa ylläpidetään toimivia suhteita kuntiin ja seuduille Keski-Suomessa, hyviä verkostoja valtionhallintoon ja eduskuntaan, valtakunnallisiin järjestöihin ja yhteisöihin sekä muihin maakuntiin. Yhä tärkeämmäksi on tullut myös kansainvälinen yhteistyö mm. Euroopan unionin myötä.

Maakunnan edunvalvonta on luonteeltaan monitahoista ja siitä kantavat vastuuta sekä luottamushenkilöjohto että henkilöstö. Suuri osa edunvalvonnasta on yhteistyötä muiden kunnallisten, maakunnallisten, kansallisten ja myös kansainvälisten toimijoiden kanssa. Kunnanjohtajakokoukset (noin 6 kertaa vuodessa) ja kansanedustajakokoukset (noin 10 kertaa vuodessa) ovat säännöllisesti toistuvia edunvalvonnan yhteistyöfoorumeita.

Aluehallinnon uudistus lisää maakuntien liittojen tehtäviä

Maakunnan liittojen nykyiset koordinaatio-, yhteensovittamis- ja vetovastuutehtävät laajenevat vuoden 2010 alusta lukien seuraavilla:

- pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden alueellinen ennakointi
- alueelliset koulutustavoitteet osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaa
- kuntien ja muiden koulutuksen järjestäjien hanke-esitysten kiireellisyysjärjestys

- taidetoimikuntien ja liikuntaneuvostojen asettaminen
- läänin EAKR-varat ja niiden hallinnointi
- alueellinen liikennejärjestelmäsuunnitelma
- laaja-alaiset luonnonvaroja ja ympäristöä koskevat suunnitelmat
- yhteispalveluiden edistäminen
- liikenneinvestointien ja muiden merkittävien valtion tukemien hankkeiden kokoaminen ja asettaminen tärkeysjärjestykseen (kärkihankelista)

Maakuntaohjelman kokoavaa ja yhteen sovittavaa roolia vahvistetaan yhdistämällä nykyistä tiiviimmin sen laadintaan erityisohjelmat ja hallinnonaloittain laadittavat kehittämissuunnitelmat. Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma kytkeään nykyistä tiiviimmin osaksi keskushallinnon ja alueiden välistä tulosohjausprosessia ja toteuttamissuunnitelma tulee huomioida aluehallintovirastojen strategisissa tulossopimuksissa. Valtioneuvoston hyväksyessä tulo- ja menoarvion, jättää se osan alueellisista määrärahoista kohdentamatta. Maakunnan liitto päättää rahoituksen suuntaamisen käyttötarkoituksesta maakunnassa.

Kansallinen yhteistyö

Keski-Suomen liitto tukee kuntien yhteistyön laajenemista ja syvenemistä. Liitto edistää maakunnallista ja seudullista yhteistoimintaa myös sellaisissa asioissa, joissa ei ole omaa lainsäädännön perusteella nimettyä maakunnallista toimijaa tai viranomaista (esim. energiapolitiikka).

Maakuntien liitot ovat yhteistyössä yhteistoiminta-alueilla, naapureidensa kanssa, suuralueittain, erityisten intressien perusteella sekä valtakunnallisesti Suomen Kuntaliiton kautta. Kuntaliiton hallituksen alaisuudessa toimii liittojen puheenjohtajien kokous, jossa otetaan kantaa maakuntien kannalta merkittäviin asioihin. Kuntaliitto ja

ministeriöt järjestävät myös neuvottelutilaisuuksia yhdessä maakuntien liittojen kanssa. Maakuntajohtajat kokoontuvat noin kerran kuussa. Länsi-Suomen EAKR-ohjelmayhteistyötä jatketaan.

Kansainvälinen yhteistyö

Keski-Suomen liitto edistää ja toteuttaa maakunnan kansainvälisiä yhteyksiä. Yhteyksien ylläpito ei aina edellytä muodollisia sopimuksia, vaan liiton kansainvälinen yhteistyö ja koordinointi edesauttaa eri toimijoiden verkostoitumista ja kansainvälistä hanketyötä. Keski-Suomen liitto on kansainvälisellä asiantuntemuksellaan eräänlainen ”ovenavaaja”. Liitto seuraa kansainvälisiä asioita ja välittää niistä tietoa toimijoille. Ylikansallista alueyhteistyötä tehdään maakunnan toimijoiden yhteisesti luoman kehittämissstrategian mukaisesti.

Kansainvälisiä aluesuunnittelu- ja kehittämishankkeita toteutetaan EU-ohjelmista saatavan osarahoituksen avulla. Liitto osallistuu lähinnä siemenrahoittajana kansainvälisiin hankkeisiin, joihin kuuluu osapuolia niin EU:n jäsenmaista kuin niiden ulkopuolelta (mm. Venäjä ja Norja). Liitto voi toimia hankkeissa johtavana osapuolena, mikäli hankkeella on huomattava maakunnallinen merkitys tai se palvelee merkittävästi jäsenkuntia.

Kansainvälistä markkinointia, hanketoimintaa ja yhteispalveluja ym. kansainvälistymisasiota hoidetaan yhteistyössä maakunnan kehittämissyhtiöiden ja oppilaitosten kanssa. Kansainvälisen markkinoinnin Human Technology -brändi ja kansainvälinen hanketoimisto, joita käytännössä hoitaa Jykes Oy, ovat tämän yhteistyön tulosta.

Keskipohjolakomitean työskentelyssä tavoitteina ovat em. alueiden määrittäminen innovatiivisten ja yrittäjäystävällisten ympäristöjen vahvistaminen, itä-länsi -liikenneyhteyksien parantaminen, kulttuuri- ja elämyselinkeinojen edistäminen sekä ympäristötekniikan ja uusiutuvan energian kehittäminen.

Keski-Suomen liitolla on yhteistyösopimukset tai muutoin usean vuoden ajan jatkunutta yhteistoimintaa seuraavien kansainvälisten partnereiden kanssa:

- Tarton maakunta (EE)
- Swietokrzyskien maakunta (PL)
- Västernorrlandi, Jämtlandi, Etelä-Tröndelag, Pohjois-Tröndelag (Keskipohjola-yhteistyö Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan kanssa)
- Pietari; Karjalan tasavalta; sekä Leningradin ja Kalugan Oblastit (RUS)

Keski-Suomen liitto on seuraavien kansainvälisten organisaatioiden jäsen:

- Assembly of European Regions (AER): EU:n kanssa läheisesti toimiva yleinen maakuntatason yhteistoimintaorganisaatio
- Euroopan maakuntien ympäristö- ja energijärjestö FEDARENE
- Keskipohjola-komitea (maakuntahallituksen nimeämät henkilöedustajat komiteassa)

Merkittävänä apuna kansainvälisessä verkostoitumisessa ja erityisesti EU:n rahoitusinstrumenttien hyödyntämisessä on Brysselissä sijaitseva WFA:n toimisto (Länsi-Suomen allianssi), jota jatkossa ylläpidetään yhteistyössä Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Satakunnan maakunnallisten liittojen kanssa. Pirkanmaa irtaantuu toimistoyhteistyöstä vuoden 2010 alusta. Toimintaa jatketaan suunnitelmakaudella aiemmin mainittujen neljän muun WFA:n liiton toimesta.

Maakunnan sisäisen ja ylimaakunnallisen yhteistyön ja työnjaon avulla pienille ja keskisuurille yrityksille, oppilaitoksille, kunnille ja muille maakunnallisille toimijoille pyritään turvaamaan yritystoiminnan kehittämiseen liittyvän tiedon ja kontaktien saanti, mm. Edu Cluster Finland (ECF) liiketoimintaverkostolla. Verkostossa toimii Keski-Suomesta 18 toimijaa. ECF toimii myös valtakunnallisessa Future Finland -vientiverkostossa (20 kansallista toimijaa). Verkosto vahvistaa kansainvälisiä yhteyksiä ja liiketoimintaa toimijoiden asiakasyhteyksien ja yhteisten pilottitoimenpiteiden kautta. Keski-Suomen liitto tukee asiantuntijuutensa ja strategisten hankkeiden avulla kansainvälisten verkostojen muodostamista.

4. KESKI-SUOMEN LIITON TOIMINTA

4.1 Toimiston johtaminen

Keski-Suomen liiton toimisto kehittää maakuntaa maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen linjausten mukaisesti ja palvelee asiakkaita.

Liiton toimistoa johtaa maakuntajohtaja maakuntahallituksen asettamien tavoitteiden suuntaisesti. Toimisto toimii hallintosäännön mukaisesti yhtenä tulosityksikkönä ja maakuntahallituksen päätöksen perusteella neljänä vastuualueena, jotka ovat strategiatimi (maakuntajohtaja muodostaa sihteereineen työparin), alueidenkäytön tiimi, hallintotiimi sekä aluekehitystiimi. Maakuntajohtaja käy vuosittain tuloskeskustelut maakuntahallituksen kanssa.

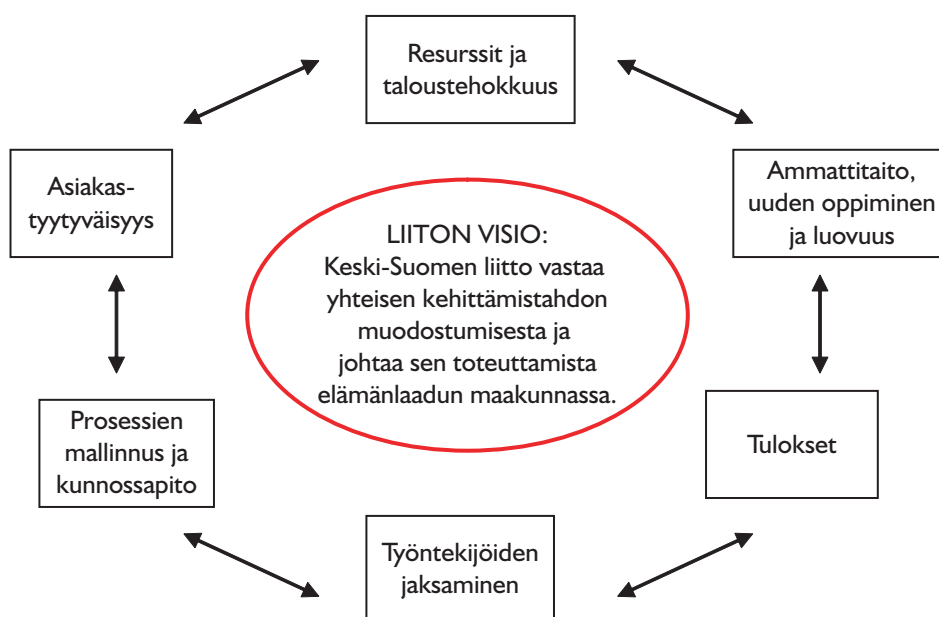
Maakuntajohtajan apuna toimii toimiston johtoryhmä. Johtoryhmään maakuntajohtaja on kutsunut tiimien vetäjät, hallintopäällikön, henkilöstön edustajan ja maakuntajohtajan sihteerin, joka laatii muistiot kokouksista. Johtoryhmä lisättyä viestintäpäälliköllä muodostaa viestintäryhmän, joka linjaa vuosittain viestinnän toimenpiteet.

Henkilöstöä koskevat keskeiset asiat valmistellaan henkilöstöyhteistyöryhmässä, jossa ovat edustettuina eri henkilöstöryhmät työnantajan edustajien lisäksi.

Toiminnan tavoitteet on määritelty henkilöstön yhteistyönä. Koko henkilöstö kokoontuu kaksi kertaa vuodessa strategiapalaveriin toiminnan suunnittelemiseksi ja toimintatapojen kehittämiseksi. Tiimit suunnittelevat oman toimintansa tavoitteet ja mittarit maakuntajohtajan kanssa allekirjoitettavan tiimisopimuksen muotoon. Tiimien tavoitteiden toteutumista raportoidaan maakuntajohtajalle vuosittain ja tarvittaessa tiimille itselleen puolivuositteittain. Tehtävien hoitoa tasapainotetaan tulokortin avulla.

Keski-Suomen liitto tuottaa palvelut tehokkaasti ottaen huomioon tasapainotetun tulokortin osat alueet ja käytettävissä olevat resurssit.

Toiminnassaan Keski-Suomen liitto pitää tärkeänä maakunnallisuutta, asiakaslähtöisyyttä, avoimuutta, tulos- ja tavoitetietoisuutta, taloudelli-

Keski-Suomen liiton tasapainotettu tulokortti

suutta, yhteisvastuullisuutta, tasa-arvoa ja keskinäistä kunnioitusta sekä jatkuvaa kehittymistä ja tulevaisuuteen suuntautumista. Maakunnan fyysisen rakenteen kehittämisessä otetaan huomioon ympäristölliset arvot sekä kokonaistaloudellisuus. Asiakastytyväisyyttä mitataan joka toinen vuosi (=parillisina vuosina) tehtävällä asiakastytyväisyyskyselyllä.

4.2 Henkilöstö

Keski-Suomen liiton palveluksessa oli 40 henkilöä (37 htv, henkilötyövuotta) 1.10.2009. Henkilöstöstä 26,5 työskentelee kuntien jäsenmaksurahoituksella ja näistä 15,5 asiantuntijatehtävissä (maakuntajohtaja 1 htv, aluekehitys 6,5 htv, alueidenkäyttö 6 htv ja hallinto 2 htv). Suurin osa henkilökunnasta, 28 henkilöä, työskentelee toistaiseksi voimassa olevalla työsopimuksella. Näistä neljän ja puolen työsuhteen rahoitus on sidottu EU-ohjelmien tekniseen tukeen. Liitossa oli 1.10.2009 kahdeksan määräaikaista työsuhdetta, joista yksi sijaisuus. Liiton lakisääteisten ja muiden keskeisten tehtävien hoito edellyttää asiantuntijoiden määrän säilyttämistä vuonna 2010 vähintään entisellään. Aluehallinnon uudistus vaatii vuoden 2010 alusta lukien liitolle siirtyvien uusien tehtävien mukaan myös resursseja.

YT-lain 4 §:n mukaan kunnassa on laadittava yhteistoimintamenettelyssä vuosittain sellainen henkilöstö- tai muu suunnitelma, josta käyvät ilmi erilaisten työsuhdemuotojen käytön periaatteet. Keski-Suomen liitossa on viisi maakuntavaltuuston päätöksellä perustettua virkaa (maa-

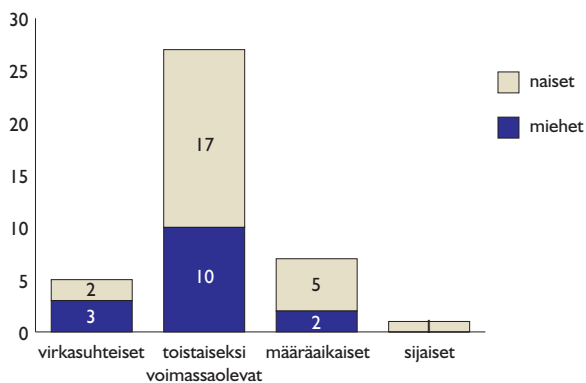
kuntajohtaja, tiimien vetäjät ja hallintopäällikkö). Näiden henkilöiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttö.

Määräaikaisia työsuhteita käytetään ainoastaan sellaisissa tehtävissä, jotka rahoitetaan projektirahoituksella tai työsuhde perustuu sijaisjärjestelyihin. Ulkopuolista työvoimaa käytetään lähinnä projektirahoituksella rahoitettuihin projekteihin ja niihin tehtäviin, joissa liitossa ei ole omaa asiantuntemusta.

Keski-Suomen liitossa noudatetaan tasavertaista henkilöstöpolitiikkaa. Henkilöstöpalaverit koontuvat säännöllisesti noin 5 kertaa vuodessa. Henkilöstöyhteistyöryhmä ja työpaikkakokous koontuvat tarvittaessa. Liitto tukee henkilöstön osaamista ja työssä jaksamista mm. kehittämällä henkilöstön tiimi-, kieli- ja atk-valmiuksia sekä henkilöstöliikunnan avulla.

Henkilöstöpolitiikassa sovelletaan hyvän julkisen hallinnon käytäntöjä ja periaatteita, jotka on kirjattu henkilöstöä koskeviin sääntöihin, ohjeisiin ja suunnitelmiin, henkilöstösuunnitelmaan sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Tasa-arvosuunnitelma päivitetään lain mukaan kolmen vuoden välein. Kartoitusta tasa-arvotilanteesta laadittiin ensimmäisen kerran kesällä 2006, seuraavan kerran se tehdään vuonna 2012.

Henkilöstösuunnitelma laaditaan noin kolmen vuoden välein. Vuoden 2007 syksyllä päivitetty suunnitelma ulottuu vuoteen 2011. Seuraavan kerran se päivitetään viimeistään vuonna 2010. Tuleviin eläköitymisiin varaudutaan mm. ennakoinnilla ja työparityöskentelyllä.

Henkilöstön määrä työsuhteiden laadun ja sukupuolen mukaan 1.10.2009

Toimintakertomuksen liitteeksi laaditaan henkilöstöraportti, joka on tiivis kuvaus henkilöstövoimavaroista. Raportti antaa tietoa henkilöstön kehittämisen perustaksi ja päätöksenteon tueksi. Raportin laadinnassa huomioidaan Kunnallisen työmarkkinalaitoksen henkilöstöraportointia koskeva suositus 1.12.2003. Raporttiin sisällytetään tietoja mm. henkilöstön määrästä ja rakenteesta, henkilöstöstä tehtävittäin, henkilöstön ikäjakaumasta, työajasta ja työpanoksesta, osaamisesta, sen kehittämisestä ja johtamisesta, terveydellisestä toimintakyvystä ja työhyvinvoinnista, innovatiivisuudesta, yhteistoiminnasta ja verkostoitumisesta sekä palkkauksesta ja henkilöstökustannuksista.

4.3 Toiminnan arviointi

Maakuntavaltuuston asettamat tavoitteet ja niiden arviointi

Kuntaliiton suosituksen (26.10.2006) mukaan: ”Valtuusto hyväksyy valtuustokauden kattavan kuvauksen arviointijärjestelmäksi osana kunnan strategista johtamista.” Liiton toiminnan arviointijärjestelmä on seuraava:

Maakuntavaltuusto asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet talous- ja toimintasuunnitelmassa. Em. suosituksen mukaan valtuusto huolehtii, että sen asettamat tavoitteet ovat kunnan toiminnan ja palvelujen kehittämisen näkökulmasta strategisia.

Maakuntavaltuuston asettamat tavoitteet ja mittareita on kirjoitettu suunnitelmaan tällaisiin laatikoihin.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 71 §:n 2. momentin mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lautakunta voi myös tehdä tarpeellisina pitämiänsä esityksiä tilintarkastuksen ja sisäisen valvonnan kehittämiseksi.

Maakuntahallitus vastaa sisäisestä valvonnan järjestämisestä. Maakuntahallitus on hyväksy-

nyt sisäisen valvonnan ja tarkastuksen ohjeet. Toteuttamisvastuu on maakuntajohtajalla ja toimistolla ja maakuntajohtajan osalta maakuntahallituksella. Sisäistä tarkastusta toteutetaan mm. vuosittaisella tarkastussuunnitelmalla.

Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Asiakastyytyväisyys mitataan asiakaskyselyllä joka toinen vuosi.

Muu toiminnan arviointi

Maakunnan yhteistyöryhmän asettama ympäristö- ja tasa-arvovaikutusten arviointiryhmä (YVA-ryhmä) jatkaa maakuntakaavoitukseen ja alueelliseen kehittämiseen liittyvää arviointitoimintaa. Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia koskeva laki (SOVA-laki) ohjaa ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa ja hyväksymisessä. Vaihekaavojen ympäristövaikutusten arviointia jatketaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.

EU-tavoiteohjelmiin liittyvät hankkeet, joilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia, tulevat YVA-ryhmän käsiteltäviksi.

Maakuntaohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan työ- ja elinkeinoministeriön valtakunnallisilla mittareilla. Maakunnan klusterityön tuloksellisuutta käsittelevä julkaisu ”Keski-Suomen Aikajana” ilmestyy puolivuositain.

EU-ohjelmia ohjaava ja arvioiva maakunnan yhteistyöryhmä kokoontuu 4–6 kertaa vuodessa, joista 1–2 on iltakoulutyypisiä, asioiden taustaja valottavia tilaisuuksia.

Päätyneiden EU- ja maakunnan kehittämishankkeiden toiminta, tulokset ja talous raportoidaan vuosittain erikseen. Keski-Suomen Kehittämishaston toiminnasta laaditaan erillinen vuosiraportti, joka sisältää mm. päätyneiden hankkeiden arvioinnit. Arvioinnit tehdään sisäisesti.

Muu ohjelma- ja hanketyöhön liittyvä vaikutusten arviointitarve määräytyy tapauskohtaisesti.

5. KESKI-SUOMEN LIITON TALOUS 2010–2012

Keski-Suomen kunnat rahoittavat Keski-Suomen liiton toiminnan ja kartuttavat Keski-Suomen Kehittämisrahastoa maksuosuuksillaan.

Maakuntavaltuusto linjasi kokouksessaan 19.5.2009 vuoden 2010 talousarvion raamiksi 3 234 000 euroa. Korotusta edelliseen vuoteen siinä on 0,9 prosenttia.

Korotus on 30 000 euroa ja kohdistuu kokonaisuudessaan Keski-Suomen kehittämisrahaston

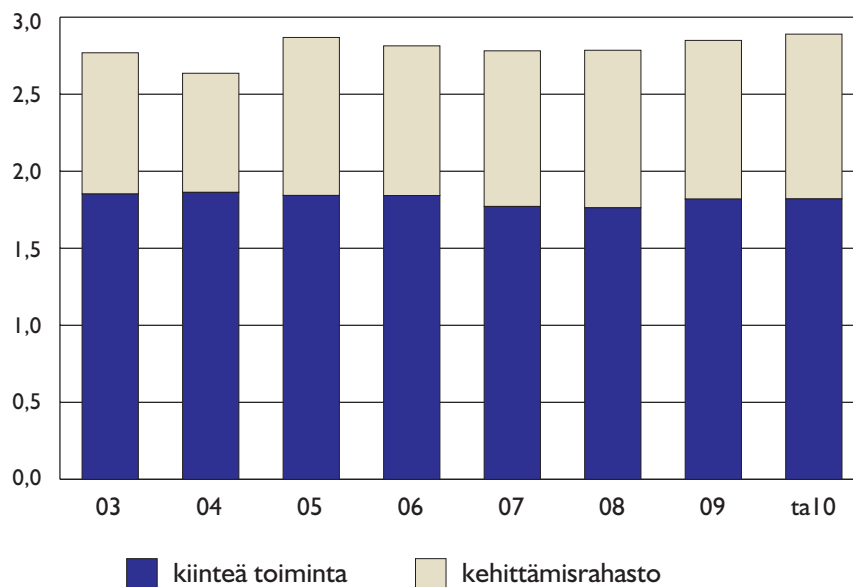
kartuttamiseen, jota kartoitetaan vuonna 2010 yhteensä 800 000 eurolla.

Vuosien 2011–2012 maksuosuuksiin esitetään 2 prosentin korotusta. Korotuksia perustellaan uusilla aluehallinnon tehtävillä. Vuosien 2011–2012 maksuosuudesta esitetään siirrettäväksi Keski-Suomen Kehittämisrahastoon 800 000 euroa. Kehittämisrahaston käyttö ohjelmien kuntarahana parantaa maakunnan mahdollisuuksia osallistua hankkeiden toteuttamiseen.

Talouden puitteet taloussuunnitelmakaudella 2010–2012, Meuroa

Vuosi	Liiton kiinteä toiminta	Kehittämisrahasto	Jäsenkuntien maksuosuus
2010	2,434	0,800	3,234
2011	2,500	0,800	3,300
2012	2,566	0,800	3,366

miljoonaa euroa

Jäsenkuntien maksuosuus 2003–2010. Maksosuudet on deflatoitu vuoden 2000 rahanarvoon. Deflatoinnissa on käytetty julkisten menojen hintaindeksiä (indeksi 2000 = 100).
Lähde: Tilastokeskus 16.9.2009.

TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIO 2010

6. VUODEN 2010 KESKEISET TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

6.1 Luottamushenkilöjohto

Edustajainkokouksen keväällä 2009 valitsema maakuntavaltuusto toimii kauden 2009 – 2012. Maakuntahallitus valitaan seuraavalle kaksivuotiskaudelle maakuntavaltuuston kevätkokouksessa 2011. Tarkastuslautakunnan toimikausi on nelivuotinen.

Edustajainkokousmenettelyn kautta maakuntavaltuuston valinnassa on toteutunut suora yhteys liiton jäsenkuntiin. Samalla maakuntien liittojen maakuntavaltuustot ja maakuntahallitukset noudattavat maakunnan väestön kunnallisvaaleissa ilmaisemaa tahtoa.

Keski-Suomen liiton perussopimus edellyttää, että maakuntavaltuuston jäsenet ovat kunnissaan vaaleilla valtuustoon valittuja. Käytännössä sama pitää pitkälti paikkansa myös maakuntahallituksen osalta. Edustuksellisuudessaan liitto poikkeaa kaikista muista maakuntatason organisaatioista.

Maakuntahallitus johtaa Keski-Suomen liiton hallintoa ja vastaa maakuntavaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamisesta. Keski-Suomen liiton puheenjohtajisto kokoontuu tarpeen mukaan; yleensä ennen maakuntahallituksen kokouksia. Tarkastuslautakunta järjestää hallinnon ja talouden tarkastamisen ja arvioi maakuntavaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Talousarvion laadinnan perustelut

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO

Toimintatuotot (ilman jäsenkuntien maksuosuusrahoitusta)	0 €
Jäsenkuntien maksuosuusrahoitus	346 400 €
Toimintakulut	346 400 €

Maakuntavaltuuston budjetin perusteena on kaksi-kolme maakuntavaltuuston kokousta. Maakuntahallitus kokoontune 11 kertaa. Luottamuselinten kokouksia järjestetään myös seuduilla. Tarkastuslautakunnan toimintaan on varattu 17 300 euroa.

Maakuntahallituksen kustannuspaikalle on budjetoitu jäsen- ja osallistumismaksuihin yhteensä 114 900 euroa (Kuntaliiton palvelumaksu 22 000 euroa, Euroopan unionin kanssa läheisesti toimiva yleinen maakuntatason yhteistoimintaorganisaatio AER 3 500 euroa, Euroopan maakuntien ympäristö- ja energia-alajärjestö Fedarene 4 300 euroa, Keskipohjola-toimikunta 18 100 euroa sekä Länsi-Suomen Allianssin Brysselin toimisto 67 000 euroa). Fedarene-järjestön jäsenmaksulla on yhteys BioClus-hankeyhteistyöhön ja jäsenmaksun rahoitusmahdollisuus hankevaroista selvitetään erikseen.

Luottamushenkilöhallinnon resursseja ovat myös toimiston henkilötyöpanokset; arviolta 2–3 henkilötyövuotta.

6.2 Suunnitelmat ja ohjelmat

6.2.1 Maakuntasuunnitelma ja -ohjelma

Maakuntasuunnitelmassa esitetään Keski-Suomen tavoiteltu kehitys pitkällä aikavälillä (20 – 30 vuotta). Suunnitelma on lähtökohtana maakuntakaavalle ja maakuntaohjelmalle. Keski-Suomen maakuntasuunnitelmaa on valmisteltu vuoden 2009 aikana. Uudistettu suunnitelma käsitellään maakuntavaltuustossa keväällä 2010. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä osallisten ja asiantuntijaryhmien kanssa. Maakunnan yhteistyöryhmä

(MYR) osallistuu maakuntasuunnitelman laatimiseen.

Maakuntasuunnitelman päivityksen yhteydessä on tehty myös tilastollinen aluekehitystarkastelu, jossa Keski-Suomen kehitystä peilataan suhteessa verrokkialueisiin Suomessa sekä eräiltä osin myös Ruotsissa ja Norjassa. Analyysi antaa perustiedon kehityksen suunnasta ja muutosvauhdista.

Uuden maakuntaohjelman valmistelu aloitettiin vuoden 2009 aikana yhtä aikaa maakuntasuunnitelman kanssa. Merkittävänä arviointityökaluna valmistelun yhteydessä hyödynnettiin WFA-liittojen yhteistyönä toteutettua vuosien 2007 – 2010 maakuntaohjelmien väliarviointia, joka valmistui syksyllä 2009. Maakuntavaltuusto hyväksyy maakuntaohjelman keväällä 2010.

Aluehallinnon uudistamisen yhteydessä liitolle avautuu luonteva rooli ottaa vastuulleen luovan talouden verkoston hallinta. Keski-Suomen liitto koordinoi luovan talouden kehittämistyötä maakunnassa. Tavoitteena on saattaa yhteen ja luoda uusia sisältöjä niiden tahojen kanssa, joista muodostuu maakunnan luovan talouden ekosysteemi: koulutus, alan tutkimus, luovan yritystoiminnan kehittäminen, taiteen ja kulttuurin tukijärjestelmät, taidelaitokset ja tapahtumat sekä kulttuurin ja luovan alan sisältöjen tekijät.

Vuonna 2010 Keski-Suomen liitto toteuttaa Maali-hanketta, jonka keskeisenä teemana on luovien alojen lisäarvo perinteiselle teollisuudelle. Viitekehiksenä ovat maakunnan kärkiklusterit sekä Osaamiskeskusohjelman klusterit.

Työllisyyden ja alueellisen ennakkoinnin kehittäminen

Aluehallinnon uudistuessa myös Keski-Suomen liiton rooli koulutuksen kehittäjäviranomaisena alueella vahvistuu ja liitto toimii entistä aktiivisemmin opetusministeriön hallinnon alan toimintojen yhteen sovittajana.

Toimivat työmarkkinat -kehittämishojelman tavoitteena on osaavan työvoiman varmistaminen työnantajatarpeisiin. Käytännössä se tarkoittaa entistä vahvempaa ennakointia ja työelämälähtöisen koulutuksen kehittämistä kaikilla kouluas-

teilla. Kehittämishojelma päivitetään vastaamaan nopeasti muuttuvia talous- ja työmarkkinatilanteita. Liitto edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja tasapainoa edistävien kehittämishankkeiden syntymistä. Pääpaino kehittämisessä vuodelle 2010 on työllisyyden edistäminen ja kasvavan rakennetyöttömyyden torjuminen yhdessä työvoimaviranomaisten ja koulutusorganisaatioiden kanssa.

Keski-Suomen liitossa varaudutaan käynnistämään vuonna 2010 alueellisten toimijoiden ennakointitietoa ja -näkömymiä kokoava koulutustarpeen ennakointiprosessi.

6.2.2 Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma

Toteuttamissuunnitelma on tiiviissä yhteistyössä maakunnan toimijoiden kanssa valmisteltu maakunnan talousarvioesitys valtion aluekehittämisen rahoitukseksi ja toimenpiteiksi. Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman painoarvo on lisääntynyt sen kytkeytyessä entistä tiiviimmäksi ja vaikuttavammaksi osaksi valtion aluehallinnon strategisia tulossopimuksia.

Valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon uudistunut suunnittelu on edellyttämässä myös ohjauksrakenteissa muutoksia. Keski-Suomessa maakunnan yhteistyöryhmän rooli korostuu tulevaisuudessa. Yhteistyöryhmän osaamis- ja työllisyysjaostolle suunnitellaan lisättäväksi koulutuksen työvoimapolitiittista ennakointitehtävää.

Maakuntavaltuusto asettaa tavoitteeksi, että luottamushenkilöhallinnolle tarjotaan toimiva osallistumisen ja vaikuttamismahdollisuus toteuttamissuunnitelman valmistelussa sekä ELY-keskuksen tulossuunnittelussa.

6.2.3 EU-ohjelmat

EU-ohjelmilla rahoitetaan ja toteutetaan merkittävä osa maakuntaohjelman hankkeista. Keski-Suomen liiton rahoitus kohdentuu valittujen klustereiden kehittämiseen, maakunnan innovaatorakenteiden vahvistamiseen, kansainvälistymiseen, hyvinvointipalveluiden kehittämiseen ja seutujen osaamishankkeisiin.

Keski-Suomen liitto koordinoi Länsi-Suomen EAKR-ohjelmaa. Keski-Suomen liitto myöntää EU-ohjelmien avustuksia noin 4,0 miljoonaa euroa vuodessa (sisältäen OPM:n EAKR-varojen siirtymisen liiton hallintaan). Kuntien ja yritysten rahoituksen kanssa tämä mahdollistaa noin 6–7 miljoonan euron hankekannan. Saarijärven-Viitasaaren seudulla on molemmissa EU-ohjelmissa erikseen seurattavat rahoituskehykset.

Maakuntavaltuusto asettaa tavoitteeksi, että maakuntaohjelman toteuttamiseksi liitto kohdentaa vähintään 70 % ja muut rahoittajat vähintään 50 % EU-rahoituksesta valittujen klustereiden kehittämiseen.

6.2.4 Kansalliset kehittämisohjelmat ja Keski-Suomen kehittämisrahasto

Työ- ja elinkeinoministeriön kautta Keski-Suomen liitolle kanavoitua maakunnan kehittämistä kohdennetaan osaamiskeskusohjelmien sekä koheesio- ja kilpailukykyohjelmien rahoitukseen. Ns. vapaa maakunnan kehittämistä kohdennetaan työllisyyttä ja osaamista vahvistaviin kohteisiin sekä palvelurakennetta uudistaviin hankkeisiin.

Maakuntavaltuusto asettaa tavoitteeksi, että maakuntaohjelman toteuttamiseksi liitto kohdentaa vähintään 50 % vapaasta maakunnan kehittämistä rahasta valittujen klustereiden kehittämiseen. Mukaan ei lasketa osaamiskeskus- sekä koheesio- ja kilpailukykyohjelmien rahoitusta.

Kansalliset kehittämisohjelmat

Keski-Suomen liitto ohjaa kansallisten aluekehittämisohjelmien toteuttamista maakunnassa. Tärkeimpiä ohjelmia ovat osaamiskeskusohjelma sekä vuoden 2010 alussa käynnistyneen alueellisen koheesio- ja kilpailukykyohjelman (KOKO) kaksi maakunnallista sovellusta.

Jyväskylän seudun osaamiskeskusohjelman teknologiat tukevat maakunnan valitsemissa kehittämisklustereita. Osaamiskeskusohjelman painopisteitä ovat uusiutuva metsäteollisuus, nano- ja mikrojärjestelmät, energiateknologia ja ohjel-

mistoliiketoiminta. Keski-Suomen KOKO-ohjelmat ovat: Uudistuva maaseutu, Keski-Suomen maaseutualueiden KOKO-ohjelma vuosille 2010–2013 ja Idea FinlandNet, Jämsä–Jyväskylä–Äänekoski -kehittämisyöhykkeen ohjelma. Keski-Suomen liitolla on käytettävissä koheesio- ja kilpailukykyohjelmien (KOKO) sekä osaamiskeskusohjelmien rahoittamiseen yhteensä noin 1,5 miljoonaa euroa vuodessa.

Kansallisissa kehittämisohjelmissa Keski-Suomen liitto osallistuu aktiivisesti ohjausryhmien työskentelyyn, toimenpiteiden valintaan sekä työn tuloksellisuuden arviointiin. Maakunnan kehittämistä määrään kohdistuu vahvoja korottamis-paineita.

Edellä olevan lisäksi Keski-Suomen liitto tukee maakunnan toimijoita pääsemään mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman (KASTE) rahoitukseen erityisesti terveyden edistämiseen liittyvissä hankkeissa.

Maakuntavaltuusto asettaa tavoitteeksi, että Koheesio- ja kilpailukykyohjelmien (KOKO) maakunnallisen koordinaation varmistamiseksi muodostetaan ohjelmille yhteinen ohjaus.

Keski-Suomen Kehittämisrahasto

Rahaston sääntöjen 1 §:n mukaan: ”Keski-Suomen Kehittämisrahaston tarkoituksena on tukea maakunnan henkistä ja taloudellista vaurastumista sekä yhteistyön kehittämistä rahoittamalla maakunnallisesti merkittäviä kehittämishankkeita sekä eri osapuolten yhteistyöhön perustuvia maakunnan kehittämishankkeita.”

Keski-Suomen Kehittämisrahaston hankevalinnassa kiinnitetään huomiota hankkeen merkitykseen kuntien, seutujen ja koko maakunnan kilpailukykyyn edistäjänä. Maakunnan strategioiden toteuttamista varmistetaan mm. käynnistämällä esiselvityksiä ja uusia avauksia ja rahoittamalla projektisuunnitelmien laadintaa. Hankkeiden rahoitus kohdistuu mm. valittuihin klustereihin, maakunnan veto-voimaa lisääviin hankkeisiin, kulttuurihankkeisiin sekä osaamista edistäviin hankkeisiin. Kehittämisrahaston toiminnasta raportoidaan vuosittain.

Maakuntavaltuusto asettaa tavoitteeksi, että maakuntaohjelman toteuttamiseksi tavoitteena on kohdentaa vähintään 25 % Keski-Suomen Kehittämisrahaston rahoituksesta valittujen klustereiden kehittämiseen ja vähintään 50 % maakunnan hyväksytyihin muihin kehittämissuunnitelmiin pääpainon ollessa osaamis- ja yritystoiminnan kehittämishankkeissa.

Aluekehityksen talousarvion laadinnan perusteet

ALUEKEHITYS

Toimintatuotot (ilman jäsenkuntien maksuosuusrahoitusta)	0 €
Jäsenkuntien maksuosuusrahoitus	520 000 €
Toimintakulut	520 000 €

Aluekehityksen henkilöresurssit ovat yhteensä 11 henkilötyövuotta, joista projektirahoituksella työskentelee 4 htv. Projektirahoitusta kustannusalueelle arvioidaan tulevan 720 000 euroa.

6.3 Alueidenkäyttö

6.3.1 Maakuntakaavoitus

Keski-Suomen maakuntakaavan (MAKA) vahvistuspäätös tehtiin ympäristöministeriössä 14.4.2009. Lakiin perustuvan määräyksen perusteella vahvistettua maakuntakaavaa on noudatettava ennen, kuin se on saanut lainvoiman. Liitto valitti päätöksestä muutamien kuntien ja yksityisten henkilöiden ohella korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös tulee vuoden 2010 kuluessa ja siitä johtuvat täytäntöönpanotoimet ajoittuvat samalle vuodelle.

Keski-Suomen 1. vaihemaakuntakaava (1. VMK) käsittelee Jyväskylän seudun jätteenkäsittelykeskusta. Kaavan vahvistuspäätös ympäristöministeriöstä saataneen vuoden 2009 loppupuoliskolla. Vahvistuspäätöksestä johtuvat täytäntöönpanotoimet ajoittuvat vuosille 2009 ja 2010.

Keski-Suomen 2. vaihemaakuntakaava (2. VMK) käsittelee pohjaveden suojelun ja kiviainesten käytön yhteensovitusta. Kaavaa varten tehtävissä tutkimuksissa on selvitetty sora- ja hiekkamuodostumien soveltuvuutta maa-aines- ja pohjavesihuoltoon, suojeluun tai muuhun käyttötarkoitukseen. Moreenimuodostumien ja rakennuskivilouhosten sivukivien soveltuvuus kiviaineshuoltoon on myös selvitetty. Maa-ainesten kestävä käytön mukaisesti myös arvokkaat kallioalueet ja moreenimuodostumat kuuluvat kaavan sisältöön. Tutkimukset valmistuivat syksyllä 2009. Kaavaluonnos ja kaavaehdotus on tarkoitus asettaa nähtäville vuoden 2010 kuluessa siten, että maakuntavaltuusto voi sen hyväksyä syyskokouksessaan.

Keski-Suomen 3. vaihemaakuntakaava (3. VMK) käsittelee turvetuotantoalueita ja suoluonnon alueita. Vuonna 2007 aloitetut turvevara- ja luontotutkimukset jatkuvat luontokartoitusten osalta vuoden 2010. Tutkimuksissa selvitetään turvetuotantoon soveltuvien soiden (>30 ha) suojeluarvoja (kasvisto, linnusto). Soista selvitetään myös niiden ojitustilanne ja mahdollisen turvetuotannon vesistövaikutuksia. Turvevaratutkimukset (harvapistekartoitus) saatiin päätökseen vuonna 2009. Kaavaluonnoksen on tarkoitus kiristetyin aikataulun mukaan valmistua loppuvuodesta 2010.

4.vaihemaakuntakaavan/Keski-Suomen maakuntakaavan tarkistuksen sisällön määrittäminen ja ohjelmointi suoritetaan Keski-Suomen maakunnan erityistarpeiden ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) pohjalta. Tarkistusarvioinnin tarpeita on suurmyymälöiden (vähittäiskauppa) ja tilaa vaativan kaupan sijoituksessa, tie- ja raideliikenteessä, energiahuollossa (tuulienergia) sekä aluerakenteen taloudellisessa kehittämisessä ja luonnon pirstoutumisen hillitsemisessä. Maakuntakaavoituksessa on huomioitava myös ilmastonmuutos. Varsinainen osallistumis- ja arviointisuunnitelman käsittely siirtynee seuraavan vuoden puolelle ja kaavavalmistelu vuosille 2012 – 2014.

Keski-Suomen maakuntakaavan mahdolliset täytäntöönpanotoimet suoritetaan vuonna 2010.

Ensimmäisen vaihemaakuntakaavan tavoitteena on, että sen täytäntöönpanotoimet suoritetaan vuonna 2010.

Toisen vaihemaakuntakaavan osalta tavoitteena on, että kaava hyväksytään syysvaltuustossa 2010.

Kolmannen vaihemaakuntakaavan osalta tavoitteena on, että turvealueiden geologiset ja ympäristölliset selvitykset on tehty vuoden 2010 loppuun mennessä.

4. vaihemaakuntakaavan tahi Keski-Suomen maakuntakaavan tarkistuksen sisällön määrittely ja ohjelmointi suoritetaan kevätkuultuustossa vuonna 2010.

6.3.2 Muu alueidenkäytön suunnittelu

Liiton toiminta alueiden käytön suunnittelussa on laajaa ja monipuolista sisältäen mm. liikenteeseen, aluerakenteeseen, maankäyttöön, energiaan, tietoliikenteeseen ja ympäristöön liittyviä suunnitelmia ja selvityksiä. Vuonna 2010 ajankohtaisia ovat esimerkiksi:

- 4. vaihemaakuntakaavaan tahi maakuntakaavan tarkistukseen ja 1.3.2009 voimaan tulleisiin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (VAT) liittyen aloitetaan virkistysalueiden ja laajojen luontovyöhykkeiden tarkistus- ja lisäselvitykset.
- Maakuntasuunnitelma, maakuntakaavat ja maakuntaohjelma arvioidaan ympäristövaikutusten arviointia (YVA) ja suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusta (SOVA) koskevien säännösten edellyttämällä tavalla.
- Arvioidaan valtakunnallisen TuuliAtlaksen valmistuttua vuoden 2009 lopulla tuulivoimaselvitystarve.
- BalticClimate -hanke selvittää Jämsä – Jyväskylä – Äänekoski kehityskäytävän alueella ilmastonmuutoksen hillitsemis- ja sopeutumismahdollisuuksia. BalticClimate -hanke aloittaa myös ilmastonmuutoksen liiketoiminnallistamisosion Keski-Suomessa.
- Laajakaista kaikille -hankkeessa jatketaan yhdessä kuntien kanssa maaseutualueiden

tietoliikenneverkoston toteuttamisen suunnittelua, rakentamisen kilpailuttamista ja rakentamisen seuranta. Nopeiden yhteyksien turvaaminen myös haja-asutusalueella tarjoaa yhdenvertaiset mahdollisuudet harjoittaa ammattia ja liiketoimintaa asuinpaikasta riippumatta myös taajamien ulkopuolella.

- Jyväskylän seudun maankäytön rakennemalli 20X0 sekä Kaupallinen palveluverkko -hankkeisiin osallistutaan.
- Turvetuotantomahdollisuuksia ja soiden luontoarvoja koskeviin selvityksiin sekä turvetuotannon ja metsätalouden vesistövaikutuksia tarkasteleviin hankkeisiin osallistutaan. Liiton omassa TURVA-hankkeessa tutkitaan turvemaa-alueiden turvetuotantoon soveltuvuutta, tuotantokelpoisten soiden luontoarvoja ja vesistövaikutuksia. Turvetuotannon valumavesien ympärivuotista käsittelyä selvitetään (TuKos)-hankkeessa. Lisäksi valmisteilla on mm. TURO-hanke eli turvetuotannon vesiensuojelun tutkimus-, kehittämis- ja oppimisympäristön perustaminen Saarijärvelle (JAMK:n valmistelussa) sekä Keski-Suomen ympäristökeskuksen valmisteleva ”Turvetuotannon ja metsätalouden vesiensuojeluhanke”.
- Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman tarkistaminen voidaan käynnistää vuoden 2011 alussa, heti Jyväskylän seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (JYSELI 2030) valmistuttua. Suunnitteluhankkeessa tullaan käsittelemään mm. Keski-Suomen raideliikenneverkon sekä valta- ja kantatien ja joukkoliikenteen kehittämiseen liittyviä keskeisiä kysymyksiä. Suunnitelma kytketään prosessina yhteen maakuntakaavoituksen kanssa.
- ”Biomassavarojen kestävä kehitystä edistävien innovaatio- ja tutkimusympäristöjen” -kehityshankkeeseen (BIOCLUS) osallistutaan. Sen tarkoituksena on edistää kestävään energiahuoltoon perustuvia yrityksiä ja teknisiä järjestelmiä.
- Fyysisen kulttuuriperinnön tiedonkeruuseen ja inventointiin sekä kaavoituksen

ohjauksen kehittämiseen yhteistyössä alueviranomaisten ja kuntien kanssa osallistutaan. Osa maakunnan arvokkaista kulttuuriympäristöistä tarvitsee tietopäivityksen, osa kulttuuriperinnöstä on kokonaan selvittämättä. Mahdollisia temaattisia kokonaisuuksia ovat mm. vaikeasti saavutettavat alueet, moderni rakennusperintö ja valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (lähinnä tietotäydennys ja tiedon jaon haasteet).

Alueidenkäytön talousarvion laadinnan perustelut

ALUEIDENKÄYTTÖ

Toimintatuotot (ilman jäsenkuntien maksuosuusrahoitusta)	0 €
Jäsenkuntien maksuosuusrahoitus	611 100 €
Toimintakulut	611 100 €

Alueidenkäytön yksikön henkilöresurssit ovat 11,5 henkilötyövuotta, joista projektirahoituksella työskentelee 3 htv. Kustannuspaikalle on budjetoitu ulkopuolisia projektituloja 350 000 euroa.

6.4 Aluehallinnon uudistamishanke, ylimaakunnallinen yhteistyö ja kansainvälinen yhteistyö

Aluehallinnon uudistamishanke (Alku) – AVI - ELY

Hallituksen esitys aluehallinnon uudistamisesta tulee voimaan 1.1.2010. Laki on edelleen eduskunnan käsittelyssä. Uudistuksessa lääninhallitukset, työ- ja elinkeinokeskukset, alueelliset ympäristökeskukset, ympäristölupavirastot, tiepiirit ja työsuojelupiirien työsuojelutoimistot lakkautetaan ja niiden tehtävät kootaan ja uudelleen organisoidaan kahteen uuteen viranomaiseen: aluehallintovirastoon (AVI) ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY). Uudistuksessa vahvistetaan myös maakunnan liittojen roolia aluekehitysviranomaisena kokoamalla liittoihin alueellisia kehittämistehtäviä ja niihin liittyvää päätösvaltaa. Metsäkeskukset kytketään uudistuksessa toiminnallisesti valtion aluehallinnon yhteyteen.

AVI:n tehtävät ovat nykyisten lääninhallitusten, ympäristölupavirastojen, alueellisten ympäristökeskusten ja työsuojelupiirien lupa-, valvonta- ja viranomaistehtäviä. AVI toimii yhteistyössä kuntien kanssa ja sen alaisuudessa toimivat maistraatit. Aluehallintovirastoja tulee kuusi ja sen vastualueet ovat peruspalvelut, oikeusturva ja luvat, työsuojelu, ympäristöluvut, pelastustoimi ja varautuminen sekä poliisi. Keski-Suomi kuuluu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon, jonka pääpaikka on Vaasa ja toimipaikat Jyväskylä ja Tampere.

Maakuntien liittojen kanssa yhteistyössä toimivia ELY:jä tulee 15, joissa yhdeksässä on kaikki kolme vastuualuetta, neljässä kaksi ja kahdessa yksi vastuualue. Keski-Suomen ELY:ssä (Jyväskylä) on kaikki kolme vastuualuetta. ELY:n vastuualueet ovat elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri, liikenne ja infrastruktuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat. ELY:n tehtävät ovat nykyisten työ- ja elinkeinokeskusten, tiepiirien, alueellisten ympäristökeskusten ja lääninhallitusten tehtäviä. ELY:n alaisina toimivat työ- ja elinkeinotoimistot.

Keski-Suomen liiton edunvalvonnan tavoitteena vuonna 2010 on turvata maakunnan edut sekä AVI:n että ELY:n strategisissa tulossopimusneuvotteluissa.

Ylimaakunnallinen ja kansainvälinen yhteistyö

Maakunnat ovat hakeutuneet keskenään vapaaehtoiseen sopimus pohjaiseen yhteistyöhön. Keski-Suomen liitto kuuluu Länsi-Suomen Allianssiin (West Finland Alliance, WFA), johon kuuluvat läntisen Suomen viisi maakuntaa: Satakunta, Etelä-Pohjanmaa, Pirkanmaa, Pohjanmaa ja Keski-Suomi. Kansainvälisiä asioita hoidetaan vuoden 2010 alusta neljän maakunnan voimin (Satakunta, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa ja Keski-Suomi) yhteisessä Brysselin toimistossa.

Maakunnat toimivat yhteisten intressien pohjalta edunvalvontakysymyksissä, kansainvälisten yhteyksien rakentamisessa, asiantuntijayhteistyössä sekä EU-ohjelmatyössä. WFA:n puheenjohtajat kokoontuvat pari kertaa vuodessa ja suuralu-

een maakuntajohtajat lähes kuukausittain. Kerran vuodessa järjestetään yhteiset maapäivät luottamushenkilö- ja virkajohdolle. Asiantuntijaryhmittä mm. erilaisissa suunnittelujärjestelmän soveltamiskysymyksissä toimivat tarpeiden mukaan ja henkilöstötapaamisia järjestetään parin vuoden välein. Länsi-Suomen EAKR-ohjelmatyö myös jatkuu.

Liitto osallistuu maakunnallisen etuarvotuksen perusteella kansainvälisiin hankkeisiin. EU:n Itämeren Maiden Ohjelman ja Pohjoisen Periferian Ohjelman hallinnointiin ja hankkeisiin osallistutaan maakuntahallituksen tarkempien päätösten mukaisesti. Liitto tukee EU:n Itämeren Alueen Ohjelmaan ja Strategiaan keskittyvää mittavaa kansainvälistä konferenssia, joka järjestetään marras-joulukuun vaihteessa 2010 Jyväskylässä.

EduCluster Finland (ECF) -verkoston yhteistointaa ja keski-suomalaisen osaamistuotteiden hankkeistamista jatketaan vuonna 2010. Verkosto jatkaa Keski-Suomen markkinointia yhdessä koulutusorganisaatioiden ja yritysten kanssa.

6.5 Maakunnan tilan seuranta

Keski-Suomen tilan seuranta on aktiivista ja jatkuvaa. Maakunnan seurannassa tarkastellaan Keski-Suomen tilaa ja kehitystä kansallisessa ja kansainvälisessä kehityksessä sekä arvioidaan seutujen ja kuntien asemaa ja tulevaisuuden näkymiä. Seurannan pääkohteita ovat väestöön, talouteen, koulutukseen ja osaamiseen, työmarkkinoihin sekä yritystoimintaan liittyvät kysymykset.

Keski-Suomen liitto on mukana maakunnallisen tietopalvelusivuston ylläpidossa ja kehittämisessä (www.keski-suomi.info). Sivusto sisältää laajasti aluekehitykseen liittyvää tietoa eri aluetasoilta. Keski-Suomen elinkeinojen seuranta varten tuotetaan kaksi kertaa vuodessa ilmestyvä ”Keski-Suomen Aikajana” -niminen julkaisu, jossa on mm. aluetalouden ja kärkiklustereiden tuoreinta suhdannetietoa.

6.6 Johto ja hallinto

Talousarvion laadinnan perustelut

MAAKUNTAJOHTAJA JA SIHTEERI

Toimintatuotot (ilman jäsenkuntien maksuosuusrahoitusta)	472 300 €
Jäsenkuntien maksuosuusrahoitus	378 600 €
Toimintakulut	850 900 €

Kustannusalueen talousarvion toimintatuotoista ja -kuluista 472 300 euroa aiheutuu ulkopuolisista projekteista.

Maakuntajohtajan asiantuntijapalveluihin on budjetoitu 50 000 euroa, jolla on varauduttu maakunnan kehittämishankkeisiin ja -selvityksiin. Käyttövaroihin on budjetoitu 60 000 euroa, mikä sisältää maakuntajohtajan käyttövarat, varauksen liiton kansainvälistymistöimiin ja tiedotustoimintaan. Lisäksi määräraha toimii liiton toiminnan ”vararahastona”. Yhteisöille varattuihin avustuksiin on varauduttu 4 000 eurolla.

Yksikön henkilöresurssit ovat 2 henkilötyövuotta.

HALLINTO

Toimintatuotot (ilman jäsenkuntien maksuosuusrahoitusta)	30 000 €
Jäsenkuntien maksuosuusrahoitus	414 900 €
Toimintakulut	444 900 €

Hallinto sisältää liiton hallintopalvelut, talous- ja henkilöstöpalvelut, tietopalvelut, postitukset ja muut toimistopalvelut sekä Keski-Suomen Talon puhelinkeskuksen hoidon. Liiton käytössä on Kuntatoimisto-asianhallintaohjelmisto.

Liiton laskentajärjestelmän kautta hallitaan liiton oman ja kehittämisrahaston talouden lisäksi maakunnan kehittämisraha- sekä liiton rahoitamiin hankkeisiin tuleva EU-rahoitus ja valtion rahoitus. Hallinto vastaa sille kuuluvien tehtävien asianmukaisesta ja ajantasaisesta toiminnasta. Toimistotarvike- ja muut hankinnat suoritetaan keskitetysti ja taloudellisesti.

Hallinnon henkilöresurssit ovat 9,5 henkilötyövuotta, joista yksi työskentelee EU-ohjelmien teknisellä tuella.

YHTEISKUSTANNUKSET

Toimintatuotot (ilman jäsenkuntien maksuosuusrahoitusta)	7 000 €
Jäsenkuntien maksuosuusrahoitus	320 000 €
Toimintakulut	313 000 €

Kustannuspaikalle on budjetoitu liiton yhteisiä palvelujen osto- ja tarvikemenoja. Suurin meno-erä on huoneistomenot, mikä sisältää mm. toimiston yhtiövastikkeet. Kustannusalueen asiantuntijapalveluihin (34 000 euroa) on budjetoitu mm. atk-tuki- ja Tiimipostin kustannukset. Henkilöstöpalveluihin (mm. työpaikkaruokailu, työterveyshuolto sekä henkilökunnan liikunta- ja kulttuurimääräraha) on budjetoitu 23 700 euroa. Eläkeperusteisiin eläkevakuutusmaksuihin on budjetoitu 120 000 euroa.

LIITTO

YHTEENSÄ

Toimintatuotot (EU:n ja kansallisen kehittämisrahoituksen osuus)	+ 1 579 000 €
Jäsenkuntien maksuosuusrahoitus	+ 3 234 000 €
Toimintakulut	- 4 163 000 €
sekä poistot, poistoero,	
rahastojen vähennys	+ 150 000 €
kehittämisrahaston rahoitus	- 800 000 €

Maakuntahallitus hyväksyy Keski-Suomen Kehittämisrahaston käyttösunnitelman. Jäsenkunnat kartuttavat kehittämisrahastoa talousarviovuonna 800 000 eurolla. Hankepää tökset tehdään erikseen maakuntahallituksessa tai niistä päättää tehdy n delegointipää tök sen perusteella maakuntajohtaja.

7. TALOUSARVIO 2010

7.1 Talousarvioasetelma

Keski-Suomen liiton talousarvio on laadittu kuntalain, soveltuvin osin kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamien yleisohjeiden mukaisesti. Kuntalain mukaan talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvion tuloslaskelmaosassa on esitetty liiton toimintatuotot ja -kulut, rahoitustuotot ja -kulut, poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista, satunnaiset tuotot ja kulut sekä tilikauden tuloksen jälkeen poistoeron lisäys/vähennys, varausten lisäys/vähennys ja rahastojen lisäys/vähennys. Tuloslaskelma päättyy tilikauden yli- tai alijäämään.

Käyttötalousosassa on esitetty liiton toimintatuotot ja -kulut kustannusalueittain ja -paikoittain. Kustannusalueet ovat pääosin liiton hyväksytyt organisaation mukaisia "osastoja". Yhteiset kustannukset on kirjattu kustannuspaikkaan 9999 "yhteiskustannukset".

Rahoitusosassa kootaan rahoituslaskelmaan tulo-rahoitus, investoinnit ja muut pääomamenot sekä pääomarahoitus yhteen laskelmaan. Rahoituslaskelma täydentää tuloslaskelman antamaa kuvaa tulorahoituksen riittävydestä, investoinneista, sijoituksista ja pääomarahoituksesta.

Investointiosassa on esitetty liiton käyttöomaisuusinvestoinnit, rahoitusosuudet investointimeinonihin ja käyttöomaisuuden myyntituotot. Investointiosaan on budjetoitu 0 euroa.

Liiton talousarvion käyttötalousosassa on käytetty seuraavia kustannusalueita ja -paikkoja:

- Luottamushenkilöhallinto:
maakuntavaltuusto, tarkastuslautakunta, maakuntahallitus
- Maakuntajohtaja ja sihteeri: maakuntajohtaja ja sihteeri sekä erillisprojektit

- Hallinto: hallinto ja erillisprojektit
- Alueidenkäyttö: alueidenkäyttö, erillisprojektit
- Aluekehitys: aluekehitys, erillisprojektit
- Yhteiskustannukset: yhteiskustannukset

Kustannuspaikkoja perustetaan kirjanpitoon toimintavuoden aikana erillisprojekteille seurannan tarpeen mukaan.

Toimintatuotot jakaantuvat myyntituottoihin (=jäsenkuntien maksuosuudet), maksutuottoihin, tukiin ja avustuksiin sekä muihin tuottoihin. Toimintakulut jakaantuvat henkilöstökuluihin, palveluiden ostoihin, aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin, avustuksiin ja muihin kuluihin.

7.2 Talousarvio vuodeksi 2010

Kuntalain mukaan kuntayhtymän toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Talousarvio vuodeksi 2010

	euroa
* jäsenkuntien maksuosuudet	3 234 000
* investoinnit	0
* Keski-Suomen Kehittämisrahaston kartuttaminen	800 000
* Toiminnan tasausrahaston vähentäminen	150 000
* tilikauden alijäämä	0

Toiminnan tasausrahastoon siirretään edellisten vuosien ylijäämästä 150 000 euroa. Rahaston pääoma säilyy näin ollen entisellään (250 000 euroa).

Talousarvion toteuttamisen tavoite ja mittari: vuosikate riittää kehittämisrahaston kartuttamiseen (vuosikate $\geq$ kehittämisrahasto).

Käyttötalousosa

Talousarvion tuloslaskelmaan (liite 6) on toimintatuottoja budjetoitu 4 813 000 euroa. Tästä jäsenkuntien maksuosuus on 3 234 000. Toimintatuotoista käytetään toimintakuluihin 4 163 000 sekä poistoihin ja poistoeroon yhteensä 0 euroa. Toiminnan tasausrahastoa puretaan 150 000 eurolla ja Keski-Suomen kehittämisrahastoa kartutetaan 800 000 eurolla.

Liiton suurin menoerä on henkilöstökulut. Vakituisen tai toistaiseksi voimassa olevien työsopimusten mukaiset palkkamäärärahat on budjetoitu kuten ennenkin. Palkoissa on varauduttu 2 prosentin korotuksiin. Aluekehitys- tai muun lainsäädännön kautta liitolle mahdollisesti tulevia uusia tehtäviä ei ole resursoitu erikseen.

Investointiosa

* Talousarvioesitykseen sisältyvät investoinnit 0 euroa

Rahoituslaskelma

* Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta	euroa
TULORAHOITUS	
Vuosikate	650 000
Satunnaiset erät (rahastosiirto)	-650 000
TULORAHOITUS YHTEENSÄ	0
INVESTOINNIT	0
RAHAVAROJEN MUUTOS	0

Rahoituslaskelmassa on arvioitu, että vuonna 2010 EU-rakennerahasto-ohjelma- ja maakunnan kehittämisrahahankkeiden maksatuksiin käytetään noin 4 000 000 euroa. Samansuuruista määrärahaa odotetaan ministeriöltä liitolle hankkeiden maksatusta varten.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelmassa on esitettävä toimenpiteet, joilla kertynyt ja suunnittelukaudella kertyvä alijäämä katetaan. Vuoden 2010 tuloslaskelma näyttää yli/alijäämää 0 euroa.

Talousarvion käyttösuunnitelma

Talousarvion käyttösuunnitelman perustelut on esitetty luvussa 6 kustannusalueittain satoina tu-

hansina euroina. Maakuntahallitus hyväksyy maakuntavaltuuston hyväksymää talousarviota tarkentavan käyttösuunnitelman. Toiminta- ja taloussuunnitelman luvut voivat tarkentua käyttösuunnitelmaa laadittaessa.

7.3 Talousarvion sitovuus

Kuntalain mukaan talousarvion määräraha ja tuloarvio voidaan ilmaista brutto- tai nettomääräisenä. Liiton talousarvio on liiton kiinteän toiminnan osalta esitetty bruttomääräisillä määrärahoilla. Erillisprojektit toimivat pääasiassa nettomääräisillä määrärahoilla.

Maakuntavaltuusto päättää talousarvion tuloslaskelmaosasta jäsenkuntien maksuosuudet 3 234 000 euroa, investoinnit (0 euroa), Keski-Suomen Kehittämisrahaston kartuttamisen 800 000 euroa ja alijäämän 0 euroa.

Maakuntahallitus päättää talousarvion tuloslaskelmaosasta ja rahoitusosasta ne erät, joita maakuntavaltuusto ei päättää. Maakuntahallitusta sitoo talousarvion tuloslaskelmaosasta toimintatuotoista myyntituotot (lukuun ottamatta jäsenkuntien maksuosuuksia), maksutuotot, tuet ja avustukset ja muut tuotot ja toimintakulut, mitkä maakuntahallitus hyväksyy kustannusalueittain. Maakuntahallitusta sitoo myös rahoitustuotot ja -kulut, poistot, satunnaiset tuotot ja kulut. Maakuntahallitusta sitoo edelleen tilikauden tuloksen käyttö rahastojen kartuttamista lukuun ottamatta.

Toimistoa sitovat muut käyttötalouden määrärahat.

Mikäli jäsenkuntien maksuosuusrahoituksen ulkopuolista rahoitusta tulee enemmän kuin talousarviossa on ennakoitu, voidaan myös menomäärärahoja vastaavasti ylittää. Mikäli jäsenkuntien maksuosuusrahoituksen ulkopuolista rahoitusta tulee vähemmän kuin talousarviossa on ennakoitu, tulee myös menomäärärahat vastaavasti alittaa.

7.4 Tilivelvollisten luettelo

Kuntalain 75 §:n mukaan: ”Tilintarkastajien on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittämistä ennakolta. Tilivelvollisten ja muiden vastuullisten kannalta on kuitenkin selkeämpää, jos he tietävät, keitä vastuuvapauslausuma koskee. Tilivelvollisten luettelon hyväksyminen kuuluu valtuustolle. Maakuntavaltuusto on kokouksessaan 8.6.2005 hyväksynyt tilivelvollisten luettelon maakuntahallituksen jäsenet sekä toimistosta maakuntajohtaja, tiimivetoajat ja talouspäällikkö. Luettelo ei esitetä muutoksia.

7.5 Poistomenettely

Aineellisten hyödykkeiden (= koneet ja kalusto) arvo liiton taseessa 1.1.2009 on 22 230,31 eu-

roa. Aineellisten hyödykkeiden poistomenettelynä on käytetty elinkeinoverolain mukaista 25 prosentin suuruista jäännösarvopoistoa. Samaa prosenttia käytetään myös poistoerokirjauksissa.

Osakkeiden arvo 1.1.2009 on 1 228 023,37 euroa. Osakkeiden ja osuuksien arvosta muodostaa suurimman osan liiton toimitilan osakkeet. Osakkeet on arvostettu taseessa niiden tulonodotusarvoon, mikä on tarkistettu vuonna 1996.

Perussopimuksen mukaan suunnitelman mukaisten poistojen perusteet hyväksyy yhtymävaltuusto. Keski-Suomen liiton poistojen laskenta-perusteet ja poistomenettely:

Keski-Suomen liiton koneiden ja kaluston sekä kiinteiden rakenteiden ja laitteiden (kirjanpidossa aineelliset hyödykkeet) suunnitelman mukainen poisto on 25 prosentin suuruinen jäännösarvopoisto. Osakkeilla ja osuuksilla ei ole suunnitelman mukaista poistoaikaa.

Liiton pienhankintaraja on 15 000 euroa. Maakuntahallitus voi määrittää rajan erikseen.

7.6 Jäsenkuntien maksuosuudet

Jäsenkuntien maksuosuusrahoituksella kerätään yhteensä 3 234 000 euroa. Perussopimuksen § 24:n mukaan "Jäsenkuntien maksuosuudet määräytyvät edellisenä kalenterivuotena toimitetussa kunnallisverotuksessa jäsenkunnittain kertyneiden ansiotulo- ja yhteisöverojen suhteessa. Verotietoina käytetään valmisteluvaiheessa saatavissa olevia viimeksi vahvistetun verotuksen verotietoja."

Vuoden 2010 maksuosuudet lasketaan verovuoden 2008 verotustietojen perusteella. Laskelma on liitetiedostossa 7.

Jäsenkuntien maksuosuudet 2010

kunta	maksuosuus	maksuosuus	muutos 2009–2010	
	2010, €	2009, €	€	%
Hankasalmi	53 490	52 126	1 364	2,6
Jyväskylä *)	1 616 651	1 601 630	15 021	0,9
Laukaa	198 772	192 968	5 804	3,0
Muurame	115 638	114 686	952	0,8
Petäjävesi	38 606	37 493	1 113	3,0
Toivakka	23 533	24 145	-612	-2,5
Uurainen	30 964	29 733	1 231	4,1
Joutsa	51 863	52 860	-997	-1,9
Luhanka	7 764	8 020	-256	-3,2
Keuruu	129 219	124 296	4 923	4,0
Multia	19 597	19 781	-184	-0,9
Jämsä *)	301 836	306 501	-4 665	-1,5
Kuhmoinen	27 527	29 168	-1 641	-5,6
Konnevesi	28 675	29 121	-446	-1,5
Äänekoski	254 459	244 978	9 481	3,9
Kannonkoski	15 170	15 615	-445	-2,8
Karstula	45 073	46 536	-1 463	-3,1
Kinnula	16 323	16 574	-251	-1,5
Kivijärvi	12 097	12 733	-636	-5,0
Kyyjärvi	16 287	15 936	351	2,2
Pihtipudas	44 504	44 838	-334	-0,7
Saarijärvi *)	110 399	107 370	3 029	2,8
Viitasaari	75 553	76 892	-1 339	-1,7
KESKI-SUOMI	3 234 000	3 204 000	30 000	0,9

*) Vuoden 2010 Jyväskylän kaupungin maksuosuus sisältää myös Jyväskylän maalaiskunnan ja Korpilahden maksuosuudet, Jämsän kaupungin maksuosuus sisältää Jämsänkosken maksuosuuden ja Saarijärven kaupungin maksuosuus sisältää Pylkönmäen maksuosuuden.

LIITE 1. Maakuntavaltuuston jäsentiedot 2009–2012 (tilanne 2.11.2009)

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja **Mauri Pekkarinen** (kesk), Jyväskylä

1. varapuheenjohtaja **Kalevi Olin** (sdp), Jyväskylä

2. varapuheenjohtaja **Seppo Kahilainen** (kok), Pihtipudas

JÄSENET

HANKASALMI

Taluspäällikkö **Anja Kauppinen** (kesk)

Laivakokki **Esko Repo** (sdp)

JOUTSA

Kotipalveluyrittäjä **Vuokko Heinonen** (kesk)

Insinööri **Pekka Huikko** (kok)

JYVÄSKYLÄ

Opiskelija **Touko Aalto** (vihr)

Liikennealentaaja **Markku Aarnos** (kok)

Professori **Jukka Ammond** (vihr)

Opiskelija **Hennariikka Andersson** (kok)

Liikuntapalveluesimies **Jouni Arnberg** (sdp)

Ylikonstaapeli **Aimo Asikainen** (kesk)

Toiminnanjohtaja **Jari Blom** (sdp)

Sosiaalityöntekijä **Maia Fandi** (vihr)

Sairaanhoitaja **Mervi Hovikoski** (sdp)

Toimitusjohtaja **Kauko Isomäki** (sdp)

Toimitusjohtaja **Sami Kettunen** (kesk)

Liik.suunnittelija -ohjaaja **Anna-Leena Kärkkäinen** (sdp)

Henkilöstön kehittämisspäällikkö **Ulla Lauttamus** (sdp)

Aluejohtaja **Paavo Luukkonen** (sdp)

Toimistosihteri **Marja Leena Makkonen** (vas)

Opiskelija **Johanna Manninen** (kok)

Rehtori, eläkkeellä **Pentti Niekka** (kok)

Professori **Kalevi Olin** (sdp)

Kansanedustaja **Aila Paloniemi** (kesk)

Elinkeinoministeri **Mauri Pekkarinen** (kesk)

Opettaja **Jarmo Ritanen** (vas)

Yrittäjä **Jaakko Selin** (kok)

Perhepäivähoitaja **Eila Simola** (sdp)

Osaamispäällikkö **Katja Sorri** (kesk)

Lastentarhanopettaja **Juhani Starczewski** (kd)

Tilintarkastaja **Kauko Tuupainen** (ps)

Insinööri, piirisihteri **Jorma Uski** (ps)

Kihlakunnansyyttäjä **Marika Visakorpi** (kd)

Jääkiekkoilija **Sinuhe Wallinheimo** (kok)

Koulunjohtaja, maaseutuyrittäjä **Pirkko Weijo** (kesk)

Opettaja **Marjaana Wuolio** (vihr)

Erityisluokanopettaja, opinto-ohjaaja **Vesa Väliä** (vas)

JÄMSÄ

Lastentarhanopettaja **Mari Heinäkenkä** (kesk)

Opettaja, eläkkeellä **Pirjo Nurmesviita** (kd)

Fysioterapeutti **Aira Putkonen** (kok)

Prosessimies **Pertti Riihinen** (vas)

Kunnallisneuvos **Seppo Suominen** (sdp)

Opiskelija **Mari Äikäs** (vihr)

VARAJÄSENET

Maanviljelijä **Reijo Tikka** (kesk)

Lähihoitaja **Minna Pynnönen** (sdp)

Maanviljelijä **Pekka Lankia** (kesk)

Yrittäjä **Iiris Ilmonen** (kok)

Opiskelija **Paloma Hannonen** (vihr)

Työterveyslääkäri **Hellin Torkki** (kok)

Yrittäjä **Marja Komppa** (vihr)

Opettaja **Juha Venäläinen** (kok)

Professori **Kimmo Suomi** (sdp)

Erikoisajoneuvojen korinrakentaja **Vesa Koskinen** (kesk)

Lakimies **Heidi Nieminen** (sdp)

Rehtori **Meri Lumela** (vihr)

Lastentarhanopettaja **Tarja Viikari** (sdp)

Projektipäällikkö **Pertti Reinikainen** (sdp)

YTM, maakunta-avustaja **Eino Nissinen** (kesk)

Sairaanhoitaja **Kaija Haapsalo** (sdp)

Kotiäiti **Riitta Mäkinen** (sdp)

Lähetäjä, eläkkeellä **Raimo Kinnunen** (sdp)

Puuseppä **Matti Pöppönen** (vas)

KM, luokanopettaja. **Mari Kyllönen** (kok)

Ylilääkäri **Jukka Kupila** (kok)

Tarkastaja **Kari Kuusijoki** (sdp)

Fysioterapeutti **Heidi Rentola** (kesk)

Koneyrittäjä, eläkkeellä **Jouko Asikainen** (kesk)

Kansanedustaja **Matti Kangas** (vas)

Kiinteistövälittäjä **Reijo Savolin** (kok)

Päiväkeskuksen johtaja **Leena Yksjärvi** (sdp)

Pastori **Maritta Tynkkynen** (kesk)

Fil. yo **Asmo Maanselkä** (kd)

Taluspäällikkö **Jari Colliander** (kesk)

Sairaanhoitaja **Minna Mäkinen** (ps)

Pitopalveluyrittäjä **Raija Sipinen** (kd)

Rehtori **Antti Rastela** (kok)

Ympäristöjohtaja **Pirkko Selin** (kesk)

Aluepäällikkö **Ari Hiltunen** (kok)

Laitosmies **Kari Yksjärvi** (vas)

Maanviljelijä, urakoitsija **Veli-Matti Valkeajärvi** (kesk)

Yrittäjä **Sirkka Hirvelä** (kesk)

Yrittäjä **Erja Laaksonen** (kok)

Toimittaja **Arja Paakkanen** (vas)

Suuhygienisti **Ulla Patronen** (sdp)

Varastomies **Reijo Ekman** (kok)

KANNONKOSKI

Rehtori, eläkkeellä **Alpo Peltola** (kesk)

Lähihoitaja **Sannukka Niskanen** (kesk)

KARSTULA

Yrittäjä **Teijo Peltonen** (kesk)

Apulaistoimistonjohtaja **Sirkka-Liisa Vainiola** (sdp)

Kodinhoitaja **Riitta Kolari** (kesk)

Eläinlääkäri **Terhi Simonen-Jokinen** (kok)

KEURUU

Eläkeläinen **Mervi Korkeala** (kok)

Hankkija **Pekka Kärmeniemi** (kesk)

Lähihoitaja **Tiina Salomaa** (sdp)

Yrittäjä **Sari Saarinen** (kok)

Liikkeenharjoittaja **Leo Houhala** (kesk)

Postinjakaja **Antero Pohjonen** (sdp)

KINNULA

Maanviljelijä **Ilpo Leppänen** (kesk)

Lehtori **Jonna Leppänen** (kesk)

KIVIJÄRVI

Maatalousyrittäjä **Erja Moisio** (kesk)

Yrittäjä **Eeva-Liisa Tobiasson** (kesk)

KONNEVESI

Ravitsemispäällikkö **Mirja Minkkinen** (vas)

Vanerityöntekijä **Veikko Masalin** (vas)

KUHMOINEN

Kotiäiti **Silmu Sarvala** (sdp)

Metsuri **Pentti Huokonen** (sdp)

KYYJÄRVI

Maanviljelijä **Tapio Niskala** (kesk)

Maanviljelijä **Jouko Huumarkangas** (kesk)

LAUKAA

Diplomi-insinööri **Jorma Jolanki** (kok)

Hammashoitaja **Leena Kalmari** (sdp)

Opettaja **Tarja Leppäaho** (kd)

Sihteeri **Tuula Nieminen** (vas)

Maanviljelijä **Pertti Parkkonen** (kesk)

Vs. päiväkodinjohtaja **Terhi Ek** (vihr)

Kunnallisneuvos **Helena Pihlajasaari** (sdp)

Päätuottamus mies **Marko Manninen** (ps)

Viilusorvaaja **Viljo Kumpulainen** (vas)

Toimitusjohtaja **Anne Kirmanen** (kesk)

LUHANKA

Maatalouslomittaja **Marjo Koskenniemi** (kesk)

Insinööri **Tuomo Kärnä** (kesk)

MULTIA

Kiinteistötekniikan asiantuntija **Jukka Lauttanan** (sdp)

Ravitsemustyöntekijä **Niina Piikkakangas** (sdp)

MUURAME

Toimitusjohtaja **Risto Harvia** (kok)

Maatalousyrittäjä **Minna Häkkinen** (kesk)

Erikoissairaanhoidtaja **Asko Juuti** (sdp)

Asianajaja **Tero Lakka** (kok)

Leipuri **Markus Leppiniemi** (kd)

Sisustussuunnittelija **Ulla Perämäki** (sdp)

PETÄJÄVESI

Insinööri **Tapio Kokkonen** (kesk)

Opettaja **Sanna Talasjärvi** (kesk)

PIHTIPUDAS

Maatalousyrittäjä **Jyrki Hollanti** (kesk)

Yrittäjä **Seppo Kahilainen** (kok)

Emäntä **Satu Turpeinen** (kesk)

Yrittäjä **Kari Parkkonen** (sdp)

SAARIJÄRVI

Toimitusjohtaja **Esa Järvinen** (kok)

Terveystenhoitaja **Riitta Pirttiniemi** (kesk)

Opetusneuvos, eläk. **Jorma Viitanen** (sdp)

Puheterapeutti, yrittäjä **Tuulikki Poser-Hirvi** (vihr)

Eläkeläinen **Usko Ohranen** (kd)

Robotinkäyttävä **Sami Tuominen** (sdp)

TOIVAKKA

Metallimies **Kyösti Takkinen** (sdp)

Perushoitaja **Helena Voutilainen** (sdp)

UURAINEN

Kansanedustaja **Toimi Kankaanniemi** (kd)

Nuorisotyönohjaaja **Merja Kinnunen** (kd)

VIITASAARI

Kunnallisneuvos, eläk. **Asko Liimatainen** (kok)

Luokanopettaja **Jari Kunelius** (kok)

Ent. yrittäjä **Ilpo Manninen** (sdp)

Pääkirjanpitäjä **Sisko Linna** (sdp)

ÄÄNEKOSKI

Kunnallisneuvos/liikkeenharjoittaja **Risto Kumpu** (kesk)

Työsuojeluvaltuutettu **Kari Kiiskinen** (sdp)

Terveystenhoitaja **Kyllikki Lång** (kok)

Työnohjaaja **Sirpa Martins** (vas)

Sosiaalityöntekijä **Minna Tuikka** (vihr)

Sosiaalialanohjaaja **Marke Tuominen** (ps)

Kouluttaja, yrittäjä **Laura-Liisa Hyytiäinen** (kesk)

Kehitysvammaisten ohjaaja **Merja Närhi** (sdp)

Maanviljelijä **Tommi Lunttila** (kok)

Tekninen avustaja **Eila Nurmi** (vas)

FM, opettaja **Kimmo Tuikka** (vihr)

Hieroja **Jukka Laitila** (ps)

Maakuntavaltuuston sihteeri: talouspäällikkö Pirjo Ahola, Jyväskylä

LIITE 2. Tarkastuslautakunnan jäsentiedot 2009–2012

VARSINAINEN JÄSEN

Kunnallisneuvos **Asko Liimatainen**, Viitasaari (kok),
puheenjohtaja

Maanviljelijä **Jouko Huumarkangas**, Kyyjärvi (kesk)

Yrittäjä **Leena Jäntti**, Hankasalmi (kesk)

Hammashoitaja **Leena Kalmari**, Laukaa (sdp)

Kunnallisneuvos **Seppo Suominen**, Jämsä (sdp),
varapuheenjohtaja

Tilintarkastaja **Erkka Ollila**, Jyväskylä

Sihteerit: maksatustarkastaja **Katja Antikainen**, Jyväskylä

VARAJÄSEN

Fysioterapeutti **Aira Putkonen**, Jämsä (kok)

Monitoimikoneenkuljettaja **Jorma Teini**, Kinnula (kesk)

Kauppateknikko **Tarja Pietiläinen**, Laukaa (kesk)

Apulaistoimistonjohtaja **Sirkka-Liisa Vainiola**,
Karstula (sdp)

Laivakokki **Esko Repo**, Hankasalmi (sdp)

LIITE 3. Maakuntahallituksen jäsentiedot 2009–2010

VARSINAINEN JÄSEN

Erikoissairaanhoitaja, kunnallisneuvos,
Helena Pihlajasaari, Laukaa (sdp),
puheenjohtaja

Laitosmies **Kari Yksjärvi**, Jyväskylä (vas),
varapuheenjohtaja

Toiminnanjohtaja, yrittäjä
Kauko Lehtonen, Saarijärvi (kesk),
2. varapuheenjohtaja

KM, luokanopettaja **Mari Kyllönen**, Jyväskylä (kok)

Rakennusmestari **Mika Kyrö**, Jämsä (kesk)

Maanviljelijä **Pekka Lankia**, Joutsa (kesk)

Henkilöstön koulutuspäällikkö **Ulla Lauttamus**,
Jyväskylä (sdp)

Koulukuraattori **Tuija Mäkinen**, Jyväskylä (vihr)

Asentaja **Rolf Nyholm**, Äänekoski (sdp)

Terveyskeskuslääkäri **Pekka Puustinen**, Viitasaari (sdp)

Yrittäjä **Sari Saarinen**, Keuruu (kok)

Osaamispäällikkö **Katja Sorri**, Jyväskylä (kesk)

Yrittäjä **Leo Urpilainen**, Kinnula (kok)

Sihteeri: talouspäällikkö Pirjo Ahola, Jyväskylä

VARAJÄSEN

Kotiäiti **Silmu Sarvala**, Kuhmoinen (sdp)

Toimistos sihteeri **Marja Leena Makkonen**, Jyväskylä (vas)

Kenttäemestari **Markku Kananen**, Pihtipudas (kesk)

Yrittäjä **Jaakko Selin**, Jyväskylä (kok)

Maatalouslomittaja **Marjo Koskenniemi**, Luhanka (kesk)

Maanviljelijä **Mikko Tirola**, Petäjävesi (kesk)

Perhepäivähoitaja **Eila Simola**, Jyväskylä (sdp)

Rehtori **Jaana Tani**, Äänekoski (vihr)

Pituusleikkurimies **Arto Lampinen**, Jämsä (sdp)

Erikoissairaanhoitaja **Asko Juuti**, Muurame (sdp)

Yrittäjä **Erja Laaksonen**, Jämsä (kok)

Myyntineuvottelija **Hannu Laitinen**, Jyväskylä (kesk)

Edustaja **Ossi Tamminiemi**, Kyyjärvi (kok)

LIITE 4. Maakunnan yhteistyöryhmän jäsentiedot

VARSINAINEN JÄSEN

Keski-Suomen liitto ja jäsenkunnat

Kauko Lehtonen, pj. (kesk)
Helena Pihlajasaari, I. vpj. (sdp)
Mari Kyllönen (kok)
Rolf Nyholm (sdp)
Sari Saarinen (kok)
Katja Sorri (kesk)
Kari Yksjärvi (vas)

Valtion viranomaiset ja muu valtionhallinto

Juha S. Niemelä 2. vpj
Lea Goyal
Seppo Kosonen
Ulla Mehto-Hämäläinen
Risto Palokangas
Asko Saarinen

Työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt

Juha Järvi, 3. vpj
Asko Juuti
Marja-Liisa Järvinen
Majja-Kaisa Paananen
Ahti Ruoppila
Jyrki Savolainen

VARAJÄSEN

Tuija Mäkinen (vihr)
Ulla Lauttamus (sdp)
Leo Urpilainen (kok)
Pekka Puustinen (sdp)
Seppo Kahilainen (kok)
Miika Kyrö (kesk)
Marja Leena Makkonen (vas)

Lauri Hiltunen
Aino Arponen
Hannu Keralampi
Heini Günther
Päivi Halinen
Erkki Hirvonen

Uljas Valkeinen
Tuula Peltonen
Tiia Valkama
Peer Haataja
Sirpa Moilanen
Paula Pusa

Sihteerit: ohjelmapäällikkö Pirjo Peräaho, Jyväskylä

LIITE 5. Henkilöstö (1.10.2009)

Keski-Suomen liiton toimisto (sähköposti: etunimi.sukunimi@keskisuomi.fi)

	Matkapuhelin	Toimisto
MAAKUNTAJOHTAJA JA SIHTEERI		
Maakuntajohtaja Anita Mikkonen	040-595 0011	0207 560 201
Maakuntajohtajan sihteeri Laura Karjalainen	040-595 0010	0207 560 205
ALUEKEHITYS		
Suunnittelujohtaja Hannu Korhonen	040-595 0016	0207 560 213
EU-sihteeri Päivi Blå	040-595 0013	0207 560 224
Projektipäällikkö Jouko Kahilainen	040-595 0018	0207 560 256
Viestintäpäällikkö Merja Lahti	040-595 0000	0207 560 225
Ohjelmapäällikkö Hilikka Laine (määräaikainen)	040-595 0014	0207 560 240
Tiedottaja Mervi Leinonen (määräaikainen)	040-592 2304	0207 560 240
Matkailukoordinaattori Leena Pajala	040-595 0015	0207 560 203
Projektipäällikkö Raija Partanen (määräaikainen)	040-595 0139	0207 560 224
Ohjelmapäällikkö Pirjo Peräaho	040-595 0008	0207 560 208
EU-sihteeri Johanna Pitkänen (sijainen)	040-590 3202	0207 560 216
Kehittämispäällikkö Veli-Pekka Päivänen	040-595 0005	0207 560 260
EU-sihteeri Mari Saalamo (perhevapaa)	040-590 3202	0207 560 216
Koulutuspäällikkö Rauli Sorvari	0400-646 448	0207 560 207
Kehittämispäällikkö Elise Tarvainen	040-595 0181	0207 560 202
ALUEIDENKÄYTTÖ		
Kehittämisohtaja Martti Ahokas	040-595 0001	0207 560 220
Projektisihteeri Virpi Heikkinen (määräaikainen)	040-595 0178	0207 560 217
ATK-valmistelija Juuso Huhtala	040-595 0174	0207 560 229
Liikenneinsinööri Pekka Kokki	040-595 0006	0207 560 231
Projektipäällikkö Hannu Koponen (määräaikainen)	040-595 0009	0207 560 209
Maakuntainsinööri Jarmo Koskinen	040-595 0007	0207 560 232
Projektisihteeri Hanna Kunttu (perhevapaa)	040-595 0133	0207 560 253
ATK-piirtäjä Tuula Niemistö	040-595 0561	0207 560 228
Tutkija Katriina Peltonen (määräaikainen)	040-759 0933	0207 560 253
Maakuntasuunnittelija Jarkko Pietilä	040-050 3795	0207 560 235
Suunnittelupäällikkö Olli Ristaniemi	040-595 0052	0207 560 236
Projektipäällikkö Seppo Siltasalmi (määräaikainen)	040-595 0558	
Ympäristöpäällikkö Reima Väliavaara	040-595 0918	0207 560 226
HALLINTO		
Apulaisjohtaja Ari Koskinen	040-595 0002	0207 560 223
Taluspäällikkö Pirjo Ahola	040-595 0003	0207 560 254
Toimistos sihteeri Piia Ahonen (perhevapaa)	040-595 1274	0207 560 258
Maksatustarkastaja Katja Antikainen	040-595 0128	0207 560 234
Hallintosihteeri Helena Anttonen	040-595 0019	0207 560 238
Toimistos sihteeri Riitta Heiskanen		0207 560 206
Tietopalvelusihteeri Liisa Suonpää	040-590 4264	0207 560 230
Toimistos sihteeri Riitta Tannermäki	040-595 0004	0207 560 237
Toimistos sihteeri Pirkko Tuovinen		0207 560 200
Toimistos sihteeri Marja-Leena Tuunanen	040-595 0189	0207 560 214
Länsi-Suomen EAKR-ohjelma		
Ohjelmapäällikkö Seppo Haukka	040-595 0012	0207 560 204
Toimistos sihteeri Nelli Koukkunen, Varamiespalvelu		

KLUSTERIPÄÄLLIKÖT:

UUDISTUVAT KONEET JA LAITTEET -KLUSTERI

Kehittämispäällikkö Pekka Matinaro

040-588 5930

sähköposti: pekka.matinaro@jykes.fi

KEHITTYVÄ ASUMINEN -KLUSTERI

Kehittämispäällikkö Jukka Vilppola

040-341 5857

sähköposti: jukka.vilppola@jao.fi

BIOENERGIASTA ELINVOIMAA -KLUSTERI

Kehittämispäällikkö Markku Paananen

0400-121 989

sähköposti: markku.paananen@jamk.fi

LIITE 6. Keski-Suomen liiton julkaisut vuosilta 2008 – 2009

SARJA A

VIRALLISLUONTOISET SUUNNITELMAT, TUTKIMUKSET

VUOSI 2008

A 24 Keski-Suomen maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma 2009 – 2010.

Maakunnan yhteistyöasiakirja 2009 – 2010.

ISBN 978-951-594-331-6

ISBN 978-951-594-332-3 (sähköinen versio)

SARJA B

TUTKIMUKSET, SUUNNITELMAT, SELVITYKSET

VUOSI 2009

B 168 Keski-Suomen kärkihankkeet 2010.

ISBN 978-951-594-341-5

ISBN 978-951-594-342-2 (sähköinen versio)

B 167 Toimivat työmarkkinat – osajia ja työpaikkoja Keski-Suomeen. Kehittämisohjelma 2009 – 2013.

ISBN 978-951-594-339-2

ISBN 978-951-594-340-8 (sähköinen versio)

VUOSI 2008

B 166 Keski-Suomen kärkihankkeet 2009.

ISBN 978-951-594-327-9

ISBN 978-951-594-328-6 (sähköinen versio)

B 165 Keskisuomalaisten kansanopistojen rooli maakunnan aikuiskoulutuksessa.

ISBN 978-951-594-319-4

ISBN 978-951-594-320-0 (sähköinen versio)

B 164 Keski-Suomi kehittyä oppivana alueena. Optiimin ja seutujen kehityspolku 2004 – 2007.

ISBN 978-951-594-317-0

ISBN 978-951-594-318-7 (sähköinen versio)

SARJA C

HALLINNOLLISET JULKAISUT,

LÄHINNÄ VIRANOMAISKÄYTTÖÖN TARKOITETUT SELVITYKSET YM.

VUOSI 2009

C 126 Keski-Suomen kehittämisrahasto 2008.

ISBN 978-951-594-337-8

ISBN 978-951-594-338-5 (sähköinen versio)

C 125 EU:n rakennerahastojen ja maakunnan kehittämisrahan vuosiraportti 2008.

ISBN 978-951-594-335-4

ISBN 978-951-594-336-1 (sähköinen versio)

C 124 Toimintakertomus 2008.

ISBN 978-951-594-333-0

ISBN 978-951-594-334-7 (sähköinen versio)

VUOSI 2008

C 123 Toiminnan tavoitteet ja taloussuunnitelma 2009–2011 sekä Toimintasuunnitelma ja talousarvio 2009.

ISBN 978-951-594-239-3

ISBN 978-951-594-330-9 (sähköinen versio)

C 122 EU:n rakennerahastojen ja maakunnan kehittämisrahan vuosiraportti 2007.

ISBN 978-951-594-325-1

ISBN 978-951-594-326-2 (sähköinen versio)

C 121 Keski-Suomen kehittämisrahasto 2007.

ISBN 978-951-594-323-1

ISBN 978-951-594-324-8 (sähköinen versio)

C 120 Toimintakertomus 2007.

ISBN 978-951-594-321-7

ISBN 978-951-594-322-4 (sähköinen versio)

LIITE 7. Alustava talousarvion käyttösunnitelma 2010

TULOSLASKELMA 2010	TP 2008	TA 2009	TA 2010	MUUTOS 2009–2010	
	euroa	euroa	euroa	euroa	%
TOIMINTATUOTOT	5 157 397,38	4 573 600	4 813 600	240 000	5,2
Myyntituotot (=kuntien maksuos.)	3 111 000,00	3 204 000	3 234 000	30 000	0,9
Maksutuotot	0,00	0	0	0	-
Tuet ja avustukset	1 750 394,91	1 259 000	1 469 000	210 000	16,7
Muut tuotot	296 002,57	110 600	110 600	0	0,0
TOIMINTAKULUT	-4 329 445,45	-3 853 600	-4 163 600	310 000	8,0
Henkilöstökulut	-2 094 859,62	-1 993 000	-2 213 000	220 000	11,0
Palvelujen ostot	-2 031 496,78	-1 720 500	-1 810 500	90 000	5,2
Aineet, tarvikkeet, tavarat					
* Ostot tilikauden aikana	-80 099,46	-63 100	-63 100	0	0,0
* Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-35,35	0	0	0	-
Avustukset	-40 232,17	-15 000	-15 000	0	0,0
Muut toimintakulut	-82 722,07	-62 000	-62 000	0	0,0
TOIMINTAKATE	827 951,93	720 000	650 000	-70 000	-9,7
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	21 893,74	0	0	0	-
Korkotuotot	21 343,63	0	0	0	-
Muut rahoitustuotot	550,11	0	0	0	-
Korkokulut	0,0	0	0	0	-
Muut rahoituskulut	0,0	0	0	0	-
VUOSIKATE	849 845,67	720 000	650 000	-70 000	-9,7
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	-7 411,00	-5 000	-5 000	0	0,0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0,00	0	0	0	-
TILIKAUDEN TULOS	842 434,67	715 000	645 000	-70 000	-9,8
Poistoeron lisäys (-)	0,00	0	0	0	-
Poistoeron vähennys (+)	4 326,00	5 000	5 000	0	-
Varausten lisäys (-)	0,00	0	0	0	-
Varausten vähennys (+)	0,00	0	0	0	-
Rahastojen lisäys (-)	-770 000,00	-770 000	-800 000	-30 000	3,9
Rahastojen vähennys (+)	0,00	0	150 000	150 000	-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	76 760,67	-50 000	0	50 000	0,0

LIITE 8. Jäsenkuntien maksuosuudet 2010

kunta	kunnallisvero ansio- ja pääomaverotuloista 2008	kertymäosuus yhteisöverotuloista 2008	ansio- ja yhteisöerot yhteensä	lopullinen maksuosuus yht. 2010	maksuosuus 2009	muutos 2009 / 2010		Maksu- osuudesta Kehittämistä- rahastoon
						€	%	
	€	€	€	€	€	€	%	€
Hankasalmi	11 270 727	813 028	12 083 755	53 490	52 126	1 364	2,6	13 232
Jyväskylä (vanha)	235 005 498	14 858 604	249 864 102	1 106 058	1 113 290	-7 232	-1	273 607
Jyväskylän mlk	99 708 689	3 083 974	102 792 663	455 026	435 979	19 047	4	112 561
Korpilahti	11 780 544	772 343	12 552 887	55 567	52 361	3 206	6	13 746
uusi Jyväskylä	346 494 731	18 714 921	365 209 652	1 616 651	1 601 630	15 021	0,9	399 914
Laukaa	43 244 305	1 659 220	44 903 525	198 772	192 968	5 804	3,0	49 170
Muurame	25 145 890	977 320	26 123 210	115 638	114 686	952	0,8	28 606
Petäjävesi	8 167 394	553 947	8 721 341	38 606	37 493	1 113	3,0	9 550
Toivakka	4 917 915	398 197	5 316 112	23 533	24 145	-612	-2,5	5 821
Uurainen	6 618 862	375 974	6 994 836	30 964	29 733	1 231	4,1	7 660
Joutsa	10 594 566	1 121 645	11 716 211	51 863	52 860	-997	-1,9	12 829
Luhanka	1 547 124	206 801	1 753 925	7 764	8 020	-256	-3,2	1 921
Keuruu	27 070 919	2 120 265	29 191 184	129 219	124 296	4 923	4,0	31 965
Multia	3 662 995	764 054	4 427 049	19 597	19 781	-184	-0,9	4 848
Jämsä (vanha)	43 297 858	3 440 177	46 738 035	206 892	210 290	-3 398	-2	51 179
Jämsänkoski	19 727 263	1 721 021	21 448 284	94 944	96 211	-1 267	-1	23 486
uusi Jämsä	63 025 121	5 161 198	68 186 319	301 836	306 501	-4 665	-1,5	74 665
Kuhmoinen	5 529 015	689 514	6 218 529	27 527	29 168	-1 641	-5,6	6 809
Konnevesi	5 922 141	555 797	6 477 938	28 675	29 121	-446	-1,5	7 093
Äänekoski	53 578 495	3 905 136	57 483 631	254 459	244 978	9 481	3,9	62 946
Kannonkoski	2 960 156	466 871	3 427 027	15 170	15 615	-445	-2,8	3 753
Karstula	9 184 301	998 009	10 182 310	45 073	46 536	-1 463	-3,1	11 150
Kinnula	3 270 271	417 185	3 687 456	16 323	16 574	-251	-1,5	4 038
Kivijärvi	2 281 228	451 465	2 732 693	12 097	12 733	-636	-5,0	2 992
Kyyjärvi	3 178 613	500 698	3 679 311	16 287	15 936	351	2,2	4 029
Pihtipudas	8 925 913	1 127 862	10 053 775	44 504	44 838	-334	-0,7	11 009
Pylkönmäki	1 462 941	341 624	1 804 565	7 988	8 147	-159	-2,0	1 976
Saarijärvi (vanha)	21 759 214	1 375 897	23 135 111	102 411	99 223	3 188	3,2	25 334
uusi Saarijärvi	23 222 155	1 717 521	24 939 676	110 399	107 370	3 029	2,8	27 310
Viitasaari	15 367 440	1 700 346	17 067 786	75 553	76 892	-1 339	-1,7	18 690
KESKI-SUOMI	685 180 277	45 396 974	730 577 251	3 234 000	3 204 000	30 000	0,9	800 000

Lähteet: Ennakkotieto verovuoden veroista (taulukko N101, 3.8.2009)

LIITE 9. Talous- ja toimintasuunnitelman ympäristövaikutusten arviointi

Keski-Suomen liiton talous- ja toimintasuunnitelman arvioinnin tavoitteena on esittää yleisellä tasolla tiivistetty arvio suunniteltujen toimintojen ympäristövaikutuksista sekä todeta toimintavuonna 2010 laadittavien suunnitelmien ja ohjelmien lakisääteinen ympäristövaikutusten arviointitarve.

Liiton toimintaa maakunnan kehittämiseksi ohjaavat maakuntavaltuuston syyskokouksessa 2005 hyväksymä maakuntasuunnitelma, vuoden 2006 lopulla hyväksytty maakuntaohjelma ja syksyllä 2009 hyväksytty toteuttamissuunnitelma vuosille 2010–2011. Ympäristö- ja tasa-arvovaikutusten arviointiryhmä on arvioinut ko. asiakirjojen ympäristövaikutukset. Taloussuunnitelman toiminnan vaikutukset on osaltaan johdettavissa näistä asiakirjoista.

Aluehallinnon uudistus lisää toiminnassa yhteistyön ja verkostojen merkitystä, mikä vahvistaa maakunnan tasapainoista ja vuorovaikutteista kehittämistä. Myös osaamisen ja työllisyyden kehittämistoimien seudullinen lähtökohta sekä alempiasteisen tieverkoston kunnostaminen tukee alueellista tasa-arvoa. Kansainvälisen yhteistyön edistäminen, palveluliiketoiminnan kehittäminen ja liikenteellisen saavutettavuuden parantaminen lisäävät maakunnan yleisiä kehittymismahdollisuuksia.

Keski-Suomen korkea työttömyys ja useiden seutujen rakenteelliset heikkoudet voivat aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia, mm. syrjäytymistä ja eri-

arvoisuutta. Haitallisia vaikutuksia pyritään ehkäisemään panostamalla koulutukseen ja osamiseen yhdessä työvoimaviranomaisten ja koulutusorganisaatioiden kanssa.

Ekologisesti merkittävimmät vaikutukset syntyvät alueidenkäytön suunnittelun ja toteuttamisen kautta. Maa- ja turveainesten hyödyntäminen muuttaa harju-, kallio- ja suoalueiden luonnontilaisuutta. Vaihemaakuntakaavatyössä eri maankäyttömuotojen mahdollisia haitallisia vaikutuksia ehkäistään tekemällä riittävät selvitykset ja vaikutusarviointit, jotka ohjaavat hankkeiden toteuttamista. Toimintavuonna jatkettavilla pohjaveden suojelua ja kiviaineshuoltoa yhteen sovitavalla POSKI-kaavalla sekä suo- ja turvealueita koskevilla ympäristöselvityksillä on positiivisia vaikutuksia luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja luonnon monimuotoisuuden säilymiseen. Kaavoituksen tavoitteena oleva eheä ja toimiva alue ja yhdyskuntarakenne hillitsee ilmastonmuutosta.

Keski-Suomen liitossa noudatettava tasavertainen henkilöstöpolitiikka edistää tasa-arvoa. Toimintavuonna päivitettävä henkilöstösuunnitelma lisää henkilöstön tasapuolista kohtelua ja ylläpitää avointa ilmapiiriä.

Toimintavuonna 2010 SOVA-lain määrämuotoinen arviointivelvoite koskee maakuntaohjelman valmistelua. Maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma arvioidaan lain yleisen säännöksen mukaisesti. Myös 2. ja 3. vaihekaavojen vaikutusten arviointi jatkuu.